

Šis dokumentas yra skirtas tik informacijai, ir institucijos nėra teisiškai atsakingos už jo turinį

► **B****SUSITARIMAS****Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo**

(OL L 353, 2002 4 30, p. 71)

iš dalies keičiami:

		Oficialusis leidinys		
		Nr.	puslapis	data
► <u>M1</u>	Decision No 2/2003 of the EU-Swiss Joint Committee of 15 July 2003 (*)	L 187	55	2003 7 26
► <u>M2</u>	2004 m. balandžio 30 d. ES-Šveicarijos jungtinio komiteto sprendimas Nr. 1/2004	L 352	18	2004 11 27
► <u>M3</u>	Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolas dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos prisijungimo prie šio susitarimo joms įstojus į Europos Sąjungą	L 89	30	2006 3 28
► <u>M4</u>	2006 m. liepos 6 d. ES ir Šveicarijos jungtinio komiteto dėl laisvo asmenų judėjimo sprendimo Nr. 1/2006	L 270	67	2006 9 29
► <u>M5</u>	Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo protokolas dėl į Europos Sąjungą įstojusių Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio Susitarimo	L 124	53	2009 5 20
► <u>M6</u>	2011 m. rugsėjo 30 d. ES ir Šveicarijos jungtinio komiteto, įsteigto Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo 14 straipsniu, sprendimas Nr. 2/2011	L 277	20	2011 10 22
► <u>M7</u>	2012 m. kovo 31 d. Jungtinio komiteto, įsteigto pagal Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, sprendimas Nr. 1/2012	L 103	51	2012 4 13
► <u>M8</u>	2014 m. lapkritis 28 d. Jungtinio komiteto, įsteigto pagal Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, sprendimas Nr. 1/2014	L 367	122	2014 12 23
► <u>M9</u>	2015 m. birželio 8 d. Jungtinio komiteto, įsteigto Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo 14 straipsniu, sprendimas Nr. 1/2015	L 148	38	2015 6 13

(*) Šis aktas nebuvo skelbtas lietuvių kalba.

▼B

SUSITARIMAS

**Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos
Konfederacijos susitarimas dėl laisvo asmenų judėjimo**

▼M5

EUROPOS BENDRIJA,
BELGIJOS KARALYSTĖ,
BULGARIJOS RESPUBLIKA,
ČEKIJOS RESPUBLIKA,
DANIJOS KARALYSTĖ,
VOKIETIJOS FEDERACINĖ RESPUBLIKA,
ESTIJOS RESPUBLIKA,
AIRIJA,
GRAIKIJOS RESPUBLIKA,
ISPANIJOS KARALYSTĖ,
PRANCŪZIJOS RESPUBLIKA,
ITALIJOS RESPUBLIKA,
KIPRO RESPUBLIKA,
LATVIJOS RESPUBLIKA,
LIETUVOS RESPUBLIKA,
LIUKSEMBURGO DIDŽIOJI HERCOGYSTĖ,
VENGRIJOS RESPUBLIKA,
MALTA,
NYDERLANDŲ KARALYSTĖ,
AUSTRIJOS RESPUBLIKA,
LENKIJOS RESPUBLIKA,
PORTUGALIJOS RESPUBLIKA,
RUMUNIJA,
SLOVĖNIJOS RESPUBLIKA,
SLOVAKIJOS RESPUBLIKA,
SUOMIJOS RESPUBLIKA,
ŠVEDIJOS KARALYSTĖ,
JUNGTINĖ DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTĖ
ir
ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJA

▼B

Įsitikinusias, kad laisvas asmenų judėjimas Susitariančiųjų Šalių teritorijose yra pagrindinis harmoningo jų santykių vystymo veiksnys,

Pasiryžusios įgyvendinti laisvą asmenų judėjimą jų teritorijose remiantis Europos bendrijoje taikomomis taisyklėmis,

NUSPRENDĖ SUDARYTI ŠĮ SUSITARIMĄ:

I. PAGRINDINĖS NUOSTATOS

1 straipsnis

Tikslas

Šio Susitarimo tikslas yra Europos bendrijos valstybių narių ir Šveicarijos piliečiams:

- a) suteikti teisę atvykti, gyventi, dirbti pagal darbo sutartį, verstis savarankiška veikla ir teisę likti Susitariančiųjų Šalių teritorijoje;
- b) palengvinti paslaugų teikimą Susitariančiųjų Šalių teritorijoje ir ypač liberalizuoti trumpalaikių paslaugų teikimą;
- c) priimančioje valstybėje ekonominės veiklos nevykdantiems piliečiams suteikti teisę atvykti ir gyventi Susitariančiųjų Šalių teritorijoje;
- d) sudaryti tokias pačias gyvenimo, įdarbinimo ir darbo sąlygas, kokios yra sudaromos tos šalies piliečiams.

2 straipsnis

Diskriminacijos uždraudimas

Vienos Susitariančiosios Šalies piliečiai, teisėtai gyvenantys kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, taikant ir remiantis Susitarimo I, II ir III priedų nuostatomis, nediskriminuojami dėl pilietybės.

3 straipsnis

Teisė atvykti

Pagal I priedo nuostatas vienos Susitariančiosios Šalies piliečiams užtikrinama teisė atvykti į kitos Susitariančiosios Šalies teritoriją.

4 straipsnis

Teisė gyventi ir vykdyti ekonominę veiklą

Pagal I priedo nuostatas užtikrinama teisė gyventi ir vykdyti ekonominę veiklą, jeigu 10 straipsnyje nenurodyta kitaip.

5 straipsnis

Paslaugas teikiantys asmenys

1. Nepažeidžiant kitų Susitariančiųjų Šalių specialiųjų susitarimų, ypač dėl paslaugų teikimo (įskaitant Vyriausybės viešųjų pirkimų susitarimą tiek, kiek jis apima paslaugų teikimą), paslaugas teikiantys asmenys, įskaitant bendroves pagal I priedo nuostatas, per vienerius kalendorinius metus turi teisę teikti paslaugas kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje ne ilgiau kaip 90 realaus darbo dienų.

2. Paslaugas teikiantys asmenys turi teisę atvykti ir gyventi kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje:

▼B

- a) kurioje, pagal 1 dalį arba atsižvelgiant į 1 dalyje minėto susitarimo nuostatas, jie turi teisę teikti paslaugas;
 - b) arba, jei neatitinkama a punkte nurodytų sąlygų, tais atvejais, kai atitinkamos Susitariančiosios Šalies kompetentingos valdžios institucijos jiems suteikė leidimą teikti paslaugas.
3. Europos bendrijos valstybių narių ar Šveicarijos piliečiai, kurie atvyksta į Susitariančiosios Šalies teritoriją tik gauti paslaugų, turi teisę atvykti ir gyventi.
4. Šiame straipsnyje nurodytos teisės užtikrinamos pagal I, II ir III priedų nuostatas. 10 straipsnyje numatyti kiekybiniai apribojimai netaikomi šiame straipsnyje nurodytiems asmenims.

*6 straipsnis***Teisė gyventi ekonominės veiklos nevykdantiems asmenims**

Pagal I priedo nuostatas dėl neaktyviųjų asmenų teisė gyventi Susitariančiųjų Šalių teritorijoje užtikrinama ekonominės veiklos nevykdantiems asmenims.

*7 straipsnis***Kitos teisės**

Pagal I priedą Susitariančiosios Šalys numato šias su laisvu asmenų judėjimu susijusias teises:

teisę į vienodą požiūrį kaip ir į tos šalies piliečius dėl galimybės pradėti ir vykdyti ekonominę veiklą ir gyvenimo, įdarbinimo bei darbo sąlygų;

- a) teisę į vienodą požiūrį kaip ir į tos šalies piliečius dėl galimybės pradėti ir vykdyti ekonominę veiklą ir gyvenimo, įdarbinimo bei darbo sąlygų;
- b) teisę į profesinį ir geografinį judumą, suteikiantį galimybę Susitariančiosios Šalies piliečiams laisvai judėti priimančios valstybės teritorijoje ir dirbti pagal pasirinktą profesiją;
- c) teisę likti Susitariančiosios Šalies teritorijoje nutraukus ekonominę veiklą;
- d) šeimos narių teisę gyventi, nepaisant jų pilietybės;
- e) šeimos narių teisę vykdyti ekonominę veiklą, nepaisant jų pilietybės;
- f) teisę įsigyti nekilnojamąjį turtą, jei tai yra susiję su šiuo Susitarimu suteiktomis teisėmis;
- g) pereinamuoju laikotarpiu teisę, pasibaigus ekonominei veiklai arba gyvenimo laikotarpiui Susitariančiosios Šalies teritorijoje, grįžti siekiant vykdyti ekonominę veiklą ir teisę pakeisti leidimą laikinai gyventi leidimu nuolat gyventi.

▼ B*8 straipsnis***Socialinės apsaugos sistemų koordinavimas**

Pagal II priedą Susitariančiosios Šalys numato socialinės apsaugos sistemų koordinavimą, kurio tikslas:

- a) užtikrinti vienodo požiūrio principą;
- b) nustatyti taikomus teisės aktus;
- c) susumuoti visus laikotarpius į kuriuos atsižvelgiama pagal atitinkamų šalių nacionalinius teisės aktus, kad būtų galima įgyti ir išsaugoti teisę gauti išmokas ir kad būtų apskaičiuotas tokių išmokų dydis;
- d) mokėti išmokas Susitariančiosios Šalies teritorijoje gyvenantiems asmenims;
- e) skatinti tarpusavio administracinę pagalbą ir valdžios institucijų bei įstaigų bendradarbiavimą.

*9 straipsnis***Diplomai, pažymėjimai ir kiti kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai**

Siekiant palengvinti Europos bendrijos valstybių narių ir Šveicarijos piliečių sąlygas pradėti ir tęsti darbą pagal darbo sutartį ar verstis savarankiška veikla bei teikti paslaugas, Susitariančiosios Šalys pagal III priedą imasi reikalingų priemonių dėl diplomų, pažymėjimų ir kitų kvalifikaciją patvirtinančių dokumentų abipusio pripažinimo ir Susitariančiųjų Šalių įstatymų bei kitų teisės aktų dėl galimybės pradėti ir tęsti darbą pagal darbo sutartį ar verstis savarankiška veikla bei teikti paslaugas koordinavimo.

II. BENDROSIOS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS*10 straipsnis***Pereinamojo laikotarpio nuostatos ir Susitarimo plėtojimas**

1. Penkerius metus nuo Susitarimo įsigaliojimo Šveicarija gali taikyti kiekybinius apribojimus teisei vykdyti ekonominę veiklą šioms dviem gyventojų kategorijoms: gyvenantiems ilgiau nei keturis mėnesius, bet trumpiau kaip vienerius metus ir gyvenantiems metus ar ilgiau. Gyvenantiems trumpiau nei keturis mėnesius jokie apribojimai netaikomi.

Nuo šeštų metų pradžios visi Europos bendrijos valstybių narių piliečiams taikomi kiekybiniai apribojimai panaikinami.

▼ M3

1a. Šveicarija iki 2007 m. gegužės 31 d. Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos piliečių, kurie atvyksta į Šveicariją dirbti pagal darbo sutartį arba yra savarankiškai dirbantys asmenys, atžvilgiu, jeigu jie ketina būti šalyje kažkurį iš šių dviejų laikotarpių – gyventi ilgiau nei keturis mėnesius, tačiau trumpiau nei vienerius metus, ir gyventi vienerius metus arba ilgiau nei vienerius metus – gali išlaikyti kiekybinius apribojimus. Jeigu buvimo trukmė ne ilgesnė nei keturi mėnesiai, tai kiekybiniai apribojimai netaikomi.

▼ M3

Jungtinis komitetas, atsižvelgdamas į Šveicarijos ataskaitą, iki pirmiau minėto laikotarpio pabaigos peržiūri naujų valstybių narių piliečiams taikomą pereinamąjį laikotarpį. Peržiūrėjęs pereinamąjį laikotarpį ir ne vėliau nei iki pirmiau minėto laikotarpio pabaigos, Šveicarija Jungtiniam komitetui praneša, ar kiekybinius apribojimus ji toliau taikys pagal darbo sutartį Šveicarijoje dirbantiems darbuotojams. Šveicarija tas priemones gali toliau taikyti iki 2009 m. gegužės 31 d. Jeigu nepateikiamas pirmiau minėtas pranešimas, pereinamasis laikotarpis baigiasi 2007 m. gegužės 31 d.

Šioje dalyje nustatyto pereinamojo laikotarpio pabaigoje panaikinami visi Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos piliečiams taikyti kiekybiniai apribojimai. Šioms valstybėms narėms suteikiama teisė Šveicarijos piliečiams tuo pačiu laikotarpiu taikyti tuos pačius kiekybinius apribojimus.

▼ M5

1b. Šveicarija ne ilgiau kaip dvejus metus nuo šio Susitarimo protokolo dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo įsigaliojimo gali išlaikyti kiekybinius apribojimus, taikomus Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos piliečiams, kurie atvyksta į Šveicariją dirbti pagal darbo sutartį arba yra savarankiškai dirbantys asmenys, jeigu jie ketina būti šalyje kažkurį iš šių dviejų laikotarpių – ilgiau nei keturis mėnesius, tačiau trumpiau nei vienerius metus ir vienerius metus arba ilgiau. Būnant trumpiau nei keturis mėnesius, kiekybiniai apribojimai netaikomi.

Jungtinis komitetas, atsižvelgdamas į Šveicarijos ataskaitą, iki minėto laikotarpio pabaigos peržiūri naujų valstybių narių piliečiams taikomą pereinamąjį laikotarpį. Peržiūrėjęs pereinamąjį laikotarpį ir ne vėliau kaip iki minėto laikotarpio pabaigos, Šveicarija Jungtiniam komitetui praneša, ar ji toliau taikys kiekybinius apribojimus pagal darbo sutartį Šveicarijoje dirbantiems darbuotojams. Tokias priemones Šveicarija gali taikyti ne ilgiau kaip penkerius metus nuo minėto protokolo įsigaliojimo. Nesant tokio pranešimo, pereinamasis laikotarpis baigiasi praėjus pirmoje pastraipoje nurodytam dvejų metų laikotarpiui.

Pasibaigus šioje dalyje nustatytam pereinamajam laikotarpiui, panaikinami visi Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos piliečiams taikyti kiekybiniai apribojimai. Šioms valstybėms narėms suteikiama teisė tuo pačiu laikotarpiu Šveicarijos piliečiams taikyti tokius pačius kiekybinius apribojimus.

▼ B

2. Susitariančiosios Šalys gali, ne ilgiau kaip dvejų metų laikotarpiu, kontroliuoti į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybę, darbo užmokestį ir darbo sąlygas, taikomas kitos Susitariančiosios Šalies

▼B

piliečiams, įskaitant 5 straipsnyje nurodytus paslaugas teikiančius asmenis. Baigiantis pirmiesiems metams Jungtinis komitetas sprendžia, ar reikia toliau taikyti apribojimus. Jis gali sutrumpinti ilgiausiai dvejus metus trunkantį laikotarpį. Kontrolė dėl į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybės nebus vykdoma paslaugas, kurios buvo liberalizuotos Susitariančiųjų Šalių specialiaisiais susitarimais dėl paslaugų teikimo (įskaitant Susitarimą dėl Vyriausybės vykdomų viešųjų pirkimų tam tikrų aspektų tiek, kiek jis apima paslaugų teikimą) teikiančių asmenų atžvilgiu.

▼M3

2a. Šveicarija ir Čekijos Respublika, Estijos Respublika, Latvijos Respublika, Lietuvos Respublika, Vengrijos Respublika, Lenkijos Respublika, Slovėnijos Respublika ir Slovakijos Respublika jų pačių teritorijoje pagal darbo sutartį dirbantiems kitos susitariančiosios šalies darbuotojams iki 2007 m. gegužės 31 d. gali toliau taikyti priemones į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybei, darbo užmokesčiui ir darbo sąlygoms, kurios galioja kitos susitariančiosios šalies piliečiams, užtikrinti. Tas pačias priemones galima toliau taikyti asmenims, kurie teikia paslaugas šiuose keturiuose susitarimo 5 straipsnio 1 dalyje nurodytuose sektoriuose: su daržininkystės ir sodininkystės paslaugų teikimu susijusi veikla; statyba, įskaitant susijusias šakas; apsaugos veikla; pramoninis valymas (atitinkamai 01.41; 45.1 - 4; 74.60; 74.70 NACE⁽¹⁾ kodai). Šveicarija 1a, 2a, 3a ir 4a dalyse minėtais pereinamaisiais laikotarpiais pirmenybę teikia darbuotojams, kurie yra naujųjų valstybių narių piliečiai, darbuotojų, kurie nėra ES ir ELPA valstybių piliečiai, atžvilgiu, dėl patekimo į jos darbo rinką. Priemonės į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybei užtikrinti netaikomos paslaugų, kurios buvo liberalizuotos specialiu susitarimu su susitariančiosiomis šalimis dėl paslaugų teikimo (įskaitant susitarimą dėl prekių ar paslaugų pirkimo valdžios įstaigų užsakymu tam tikrų aspektų, jeigu tas pirkimas apima paslaugų teikimą), teikėjams. Tam pačiam laikotarpiui turi būti išlaikomas kvalifikacijos reikalavimas išduodant trumpesnius nei keturių mėnesių⁽²⁾ trukmės leidimus gyventi ir juos išduodant asmenims, kurie teikia paslaugas pirmiau minėtuose susitarimo 5 straipsnio 1 dalyje nurodytuose keturiuose sektoriuose.

Jungtinis komitetas iki 2007 m. gegužės 31 d. peržiūri šioje dalyje nurodytų pereinamųjų priemonių veikimą, remdamasis bet kurios tas priemones įgyvendinančių susitariančiųjų šalių parengta ataskaita. Užbaigus peržiūrą, tačiau ne vėliau nei 2007 m. gegužės 31 d., Susitariančioji šalis, kuri įgyvendino šioje dalyje nurodytas pereinamąsias priemones ir kuri pranešė Jungtiniam komitetui apie savo ketinimą toliau jas taikyti, gali jas taikyti iki 2009 m. gegužės 31 d. Jeigu neįteikiamas pirmiau minėtas pranešimas, pereinamasis laikotarpis baigiasi 2007 m. gegužės 31 d.

⁽¹⁾ NACE: 1990 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3037/90 dėl statistinio Europos bendrijos ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (OL L 293, 1990 10 24, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2001 m. gruodžio 19 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 29/2002 (OL L 6, 2002 1 10, p. 3).

⁽²⁾ Atsižvelgiant į 3a dalyje minėtas kvotas darbuotojai gali prašyti trumpesnės trukmės leidimo gyventi, netgi trumpesniam nei 4 mėnesių laikotarpiui.

▼ **M3**

Pasibaigus šioje dalyje nustatytam pereinamajam laikotarpiui, panaikiami visi šioje dalyje pirmiau minėti apribojimai.

▼ **M5**

2b. Šveicarija ir Bulgarijos Respublika bei Rumunija ne ilgiau kaip dvejus metus nuo šio Susitarimo protokolo dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo įsigaliojimo jų pačių teritorijoje pagal darbo sutartį dirbantiems kitos Susitariančiosios Šalies darbuotojams gali toliau taikyti priemones į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybei, darbo užmokesčio ir darbo sąlygoms, kurios galioja kitos Susitariančiosios Šalies piliečiams, užtikrinti. Tas pačias priemones galima toliau taikyti asmenims, kurie teikia paslaugas šiuose keturiuose susitarimo 5 straipsnio 1 dalyje nurodytuose sektoriuose: su daržininkystės ir sodininkystės paslaugų teikimu susijusi veikla; statyba, įskaitant susijusias šakas; apsaugos veikla; pramoninis valymas (atitinkamai 01.41; 45.1–4; 74.60; 74.70 NACE ⁽¹⁾ kodai). Šveicarija 1b, 2b, 3b ir 4c dalyse minėtais pereinamaisiais laikotarpiais pirmenybę teikia darbuotojams, kurie yra naujųjų valstybių narių piliečiai, darbuotojų, kurie nėra ES ir ELPA valstybių piliečiai, atžvilgiu, kiek tai susiję su patekimu į jos darbo rinką. Priemonės į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybei užtikrinti netaikomos paslaugų, kurios buvo liberalizuotos specialiu susitarimu su Susitariančiosiomis Šalimis dėl paslaugų teikimo (įskaitant susitarimą dėl prekių ar paslaugų viešojo pirkimo tam tikrų aspektų, jeigu tas pirkimas apima paslaugų teikimą), teikėjams. Tuo pačiu laikotarpiu gali būti išlaikomi kvalifikacijos reikalavimai išduodant leidimus gyventi trumpesniam nei keturių mėnesių laikotarpiui ⁽²⁾ ir juos suteikiant asmenims, kurie teikia paslaugas minėtuose keturiuose Susitarimo 5 straipsnio 1 dalyje nurodytuose sektoriuose.

Per dvejus metus nuo šio Susitarimo protokolo dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo įsigaliojimo Jungtinis komitetas peržiūri šioje dalyje nurodytas pereinamąsias priemones, remdamasis bet kurios tas priemones įgyvendinančių Susitariančiųjų Šalių parengta ataskaita. Užbaigus peržiūrą, tačiau ne vėliau nei po dvejų metų nuo minėto protokolo įsigaliojimo Susitariančioji Šalis, kuri įgyvendino šioje dalyje nurodytas pereinamąsias priemones ir pranešė Jungtiniam komitetui apie savo ketinimą toliau jas taikyti, gali jas taikyti ne ilgiau kaip penkerius metus nuo minėto protokolo įsigaliojimo. Nesant tokio pranešimo, pereinamasis laikotarpis baigiasi praėjus pirmoje pastraipoje nurodytam dvejų metų laikotarpiui.

Pasibaigus šioje dalyje nustatytam pereinamajam laikotarpiui, panaikiami visi šioje dalyje nurodyti apribojimai.

⁽¹⁾ NACE: 1990 m. spalio 9 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 3037/90 dėl statistinio Europos bendrijos ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriaus (OL L 293, 1990 10 24, p. 1). Reglamentas su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1882/2003 (OL L 284, 2003 10 31, p. 1).

⁽²⁾ Atsižvelgiant į 3b dalyje nurodytas kvotas, darbuotojai gali prašyti trumpalaikio leidimo gyventi trumpesniam nei keturių mėnesių laikotarpiui.;

▼ B

3. Šiam Susitarimui įsigaliojus ir iki penkerių metų laikotarpio pabaigos, Šveicarija, neviršydama bendros kvotos, Europos bendrijos pagal darbo sutartį dirbantiems ir savarankiškai dirbantiems piliečiams kasmet išduoda mažiausiai 15 000 naujų leidimų gyventi, galiojančių metus ar ilgiau, ir 115 500 leidimų gyventi, galiojančių ilgiau nei keturis mėnesius, bet trumpiau nei metus.

▼ M3

3a. Įsigaliojus šio susitarimo protokolui dėl toliau nurodytų naujųjų valstybių narių prisijungimo ir iki 1a dalyje nustatyto laikotarpio pabaigos, Šveicarija kiekvienais metais (*pro rata temporis*), atsižvelgdama į bendrą trečiosioms šalims skirtą kvotą, Šveicarijoje dirbantiems pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos piliečiams mažiausią naujų leidimų ⁽¹⁾ gyventi skaičių skiria pagal toliau pateiktą tvarkaraštį:

Iki	Vieneriems metams arba ilgesniam laikui išduotų leidimų skaičius	Ilgesniam nei keturi mėnesiai, tačiau trumpesniam nei vieneri metai laikui išduotų leidimų skaičius
2005 m. gegužės 31 d.	900	9 000
2006 m. gegužės 31 d.	1 300	12 400
2007 m. gegužės 31 d.	1 700	15 800
2008 m. gegužės 31 d.	2 200	19 200
2009 m. gegužės 31 d.	2 600	22 600

▼ M5

3b. Įsigaliojus šio Susitarimo protokolui dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo ir iki 1b dalyje nustatyto laikotarpio pabaigos, Šveicarija kiekvienais metais (*pro rata temporis*), atsižvelgdama į bendrą trečiosioms šalims skirtą kvotą, Šveicarijoje pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims, esantiems šių dviejų naujųjų valstybių piliečiais, numato mažiausią naujų leidimų ⁽²⁾ gyventi skaičių pagal toliau pateiktą tvarkaraštį:

⁽¹⁾ Šie leidimai bus suteikiami papildant susitarimo 10 straipsnyje minėtą kvotą, kuri išsaugoma dirbantiems pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie susitarimo pasirašymo metu (1999 m. birželio 21 d.) buvo valstybių narių, Kipro Respublikos ar Maltos Respublikos piliečiai. Šie leidimai taip pat neapima leidimų, kurie buvo išduoti pagal galiojančius dvišalius susitarimus dėl stazuotojų mainų.

⁽²⁾ Šie leidimai bus suteikiami papildant Susitarimo 10 straipsnyje nurodytas kvotas, kurios rezervuotos pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie Susitarimo pasirašymo metu (1999 m. birželio 21 d.) buvo valstybių narių ir valstybių narių, pagal šio Susitarimo 2004 m. protokolą tapusių Susitariančiosiomis Šalimis, piliečiais. Šie leidimai skiriami papildomai greta leidimų, kurie buvo išduoti pagal galiojančius Šveicarijos ir naujųjų valstybių narių dvišalius susitarimus dėl stazuotojų mainų.

▼ **M5**

Laikotarpis	Vieneriems metams arba ilgesniam laikui išduotų leidimų skaičius	Ilgiau nei keturiems mėnesiams, tačiau trumpiau nei vieneriems metams išduotų leidimų skaičius
Iki pirmųjų metų pabaigos	362	3 620
Iki antrųjų metų pabaigos	523	4 987
Iki trečiųjų metų pabaigos	684	6 355
Iki ketvirtųjų metų pabaigos	885	7 722
Iki penktųjų metų pabaigos	1 046	9 090

▼ **B**

4. Nepaisant 3 dalies nuostatų, Susitariančiosios Šalys susitarė dėl tokios tvarkos: jeigu po penkerių metų ir iki 12 metų po Susitarimo įsigaliojimo naujų leidimų gyventi, išduotų Europos bendrijos pagal darbo sutartį dirbantiems ir savarankiškai dirbantiems 1 dalyje minėtų abiejų gyventojų kategorijų piliečiams, skaičius tam tikrais metais 10 % viršija paskutinių trejų metų vidurkį, Šveicarija ateinantiems metams gali vienašališkai apriboti tos kategorijos naujų leidimų gyventi, išduodamų Europos bendrijos pagal darbo sutartį dirbantiems ir savarankiškai dirbantiems piliečiams, skaičių iki pastarųjų trejų metų vidurkio, prie kurio pridedami dar 5 %. Kitais metais skaičius gali būti ribojamas iki to paties lygio.

Nepaisant pirmiau nurodytos pastraipos nuostatų, Europos bendrijos pagal darbo sutartį dirbantiems ir savarankiškai dirbantiems piliečiams išduotų naujų leidimų gyventi, galiojančių metus ar ilgiau, skaičius negali būti mažesnis nei 15 000 per metus, o galiojančių ilgiau nei keturis mėnesius, bet trumpiau nei metus – 115 500 per metus.

▼ **M3**

4a. 1a dalyje ir šioje dalyje nustatyto laikotarpio pabaigoje bei ne ilgiau nei 12 metų nuo šio susitarimo įsigaliojimo taikomos susitarimo 10 straipsnio 4 dalies nuostatos.

Jeigu kyla didelis jos darbo rinkos sutrikimas arba atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Šveicarija ar bet kokia iš pereinamąsias priemones įgyvendinusių naujųjų valstybių narių Jungtiniam komitetui apie tas aplinkybes praneša iki 2009 m. gegužės 31 d. Šiuo atveju pranešančioji šalis jos pačios teritorijoje dirbantiesiems pagal darbo sutartį asmenims iki 2011 m. balandžio 30 d. gali ir toliau taikyti 1a, 2a ir 3a dalyse nustatytas priemones. Šiuo atveju metinis 1a dalyje nurodytų leidimų gyventi skaičius yra:

Iki	Leidimų vieneriems metams arba ilgesniam laikui skaičius	Leidimų ilgesniam nei keturi mėnesiai, tačiau trumpesniam nei vieneri metai laikui skaičius
2010 m. gegužės 31 d.	2 800	26 000
2011 m. balandžio 30 d.	3 000	29 000

▼ M3

4b. Jeigu Maltos darbo rinkoje kiltų sutrikimų arba būtų numatoma sutrikimų, galinčių labai pabloginti gyvenimo lygį arba tam tikrame regione kelti grėsmę užimtumui ar veiklos rūšiai, ir jeigu Malta nuspręstų taikyti Stojimo sutarties XI priedo 2 skirsnio „Laisvas asmenų judėjimas“ nuostatas, apribojančias priemones, kurių Malta imtųsi kitų ES valstybių narių atžvilgiu, taip pat būtų galima taikyti Šveicarijai. Šiuo atveju Šveicarija turi teisę imtis lygiaverčių abipusių priemonių Maltos atžvilgiu.

Malta ir Šveicarija šios procedūros gali imtis iki 2011 m. balandžio 30 d.

▼ M5

4c. Pasibaigus 1b dalyje ir šioje dalyje nustatytam laikotarpiui bei ne ilgiau nei dešimt metų nuo šio Susitarimo protokolo dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo įsigaliojimo taikomos Susitarimo 10 straipsnio 4 dalies nuostatos.

Jeigu labai sutrinka jos darbo rinka arba atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Šveicarija ar bet kuri pereinamąsias priemones įgyvendinusi naujoji valstybė narė Jungtiniam komitetui apie tas aplinkybes praneša prieš pasibaigiant 2b dalies 2 pastraipoje nurodytam penkerių metų pereinamajam laikotarpiui. Šiuo atveju pranešančioji šalis savo pačios teritorijoje pagal darbo sutartį dirbantiesiems asmenims ne ilgiau kaip septynerius metus nuo minėto protokolo įsigaliojimo gali toliau taikyti 1b, 2b ir 3b dalyse nustatytas priemones. Šiuo atveju numatomas toks metinis 1b dalyje nurodytų leidimų gyventi skaičius:

Laikotarpis	Vieneriems metams arba ilgesniam laikui išduotų leidimų skaičius	Ilgiau nei keturiems mėnesiams, tačiau trumpiau nei vieneriems metams išduotų leidimų skaičius
Iki šeštųjų metų pabaigos	1 126	10 457
Iki septintųjų metų pabaigos	1 207	11 664

▼ B

5. 1–4 dalyse, ypač 2 dalyje dėl į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybės ir darbo užmokesčio bei darbo sąlygų kontrolės, nurodytos pereinamojo laikotarpio nuostatos netaikomos pagal darbo sutartį dirbantiems ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kuriems šio Susitarimo įsigaliojimo metu leidžiama vykdyti ekonominę veiklą Susitariančiųjų Šalių teritorijoje. Šie asmenys visų pirma naudojami profesiniu ir geografiniu judumu. Asmenys, turintys trumpiau nei metus galiojančius leidimus gyventi, turi teisę atnaujinti leidimus; jei išnaudojami kiekybiniai apribojimai, tai jiems neturi turėti jokio poveikio. Asmenys, turintys metus ar ilgiau galiojančius leidimus gyventi, automatiškai turi teisę pratęsti leidimus. Pagal darbo sutartį dirbantys ir savarankiškai dirbantys asmenys, įsigaliojus Susitarimui, naudojami šio Susitarimo pagrindinėse nuostatose, ypač jo 7 straipsnyje, nustatytais laisvo įsisteigusių asmenų judėjimo teisėmis.

▼ M3

5a. 1a, 2a, 3a, 4a ir 4b dalių, ypač 2a dalies, pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybės ir priemonių darbo užmokesčiui bei darbo sąlygoms užtikrinti netaikomos pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie šio susitarimo protokolo dėl minėtose dalyse nurodytų naujųjų valstybių narių prisijungimo įsigaliojimo metu turėjo leidimą susitariančiųjų šalių teritorijoje vykdyti ekonominę veiklą. Tokie asmenys visų pirma turi teisę į profesinį ir geografinį mobilumą.

Trumpesnės nei vieneri metai galiojimo trukmės leidimų gyventi turėtojams suteikiama teisė, kad jų leidimai būtų pakeisti; prieš šiuos asmenis negalima remtis kiekybinių apribojimų išnaudojimu. Vienerius metus arba ilgiau galiojančių leidimų turėtojams automatiškai suteikiama teisė, kad jų leidimų galiojimas būtų pratęstas. Dėl to šie pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantys asmenys naudojami laisvo judėjimo teise, kuri įsisteigusiesiems asmenims suteikiama pagal pagrindines šio susitarimo nuostatas, visų pirma 7 straipsnį, nuo jo įsigaliojimo.

▼ M5

5b. 1b, 2b, 3b ir 4c dalių, ypač 2b dalies, pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl į nuolatinę darbo rinką integruotų darbuotojų pirmenybės ir priemonių darbo užmokesčio bei darbo sąlygoms užtikrinti netaikomos pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantiems asmenims, kurie šio Susitarimo protokolo dėl Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos prisijungimo prie šio susitarimo įsigaliojimo metu turėjo leidimą Susitariančiųjų Šalių teritorijoje vykdyti ekonominę veiklą. Tokie asmenys visų pirma turi teisę į profesinį ir geografinį judumą.

Trumpiau nei vienerius metus galiojančių leidimų gyventi turėtojams suteikiama teisė, kad jų leidimai būtų atnaujinti; atsisakymo suteikti šiems asmenims leidimą negalima argumentuoti tuo, kad išnaudotas leidimų limitas. Vienerius metus arba ilgiau galiojančių leidimų turėtojams automatiškai suteikiama teisė, kad jų leidimų galiojimas būtų pratęstas. Dėl to šie pagal darbo sutartį ir savarankiškai dirbantys asmenys nuo minėto protokolo įsigaliojimo naudojami laisvo judėjimo teise, kuri įsisteigusiesiems asmenims suteikiama pagal pagrindines šio Susitarimo nuostatas, visų pirma 7 straipsnį.

▼ B

6. Šveicarija reguliariai ir nedelsdama perduoda Jungtiniam komitetui visus naudingus statistinius duomenis ir informaciją, įskaitant priemones, skirtas įgyvendinti 2 dalį. Susitariančioji Šalis gali prašyti Jungtinio komiteto peržiūrėti padėtį.

7. Pasionio darbuotojams kiekybinių apribojimų negalima taikyti.

8. Pereinamojo laikotarpio nuostatos dėl socialinės apsaugos ir draudimo nuo nedarbo įmokų atgalinio perleidimo yra nustatytos II priedo protokole.

*11 straipsnis***Apeliacinių skundų nagrinėjimas**

1. Asmenys, kuriems taikomas šis Susitarimas, turi teisę paduoti apeliacinį skundą dėl šio Susitarimo nuostatų taikymo kompetentingoms valdžios institucijoms.

▼B

2. Apeliaciniai skundai turi būti nagrinėjami per priimtina laikotarpį.
3. Asmenys, kuriems taikomas šis Susitarimas, gali pateikti apeliacinį skundą dėl sprendimų dėl apeliacinių skundų kompetentingai nacionalinei teisminei institucijai arba jei per priimtina laikotarpį nepriimtas sprendimas.

*12 straipsnis***Palankesnės nuostatos**

Susitarimas netrukdo taikyti jokių palankesnių nacionalinių nuostatų, kurios gali būti taikomos abiejų Susitariančiųjų Šalių piliečiams ir jų šeimos nariams.

*13 straipsnis***Neveikimas**

Susitariančiosios Šalys išsipareigoja nepriimti kitų ribojančių priemonių, taikomų Susitariančiųjų Šalių piliečiams šio Susitarimo taikymo srityse.

*14 straipsnis***Jungtinis komitetas**

1. Sudaromas Jungtinis komitetas, kuriame dalyvauja Susitariančiųjų Šalių atstovai. Jis yra atsakingas už Susitarimo valdymą ir tinkamą taikymą. Tuo tikslu jis teikia rekomendacijas. Jis priima sprendimus Susitarime numatytomis aplinkybėmis. Jungtinis komitetas savo sprendimus priima bendru susitarimu.
2. Kilus rimtiems ekonominiams ar socialiniams sunkumams, Jungtinis komitetas renkasi bet kurios Susitariančiųjų Šalių prašymu, kad išnagrinėtų atitinkamas priemones siekiant ištaisyti padėtį. Jungtinis komitetas gali nuspręsti, kokių priemonių imtis per 60 dienų nuo prašymo pateikimo dienos. Jungtinis komitetas gali pratęsti laikotarpį. Tokių priemonių taikymo sritis ir trukmė neturi viršyti to laikotarpio, kuris yra būtinas ištaisyti padėtį. Pirmenybė teikiama toms priemonėms, kurios mažiausiai trukdo taikyti šį Susitarimą.
3. Siekdamas tinkamai taikyti Susitarimą Susitariančiosios Šalys reguliariai keičiasi informacija ir, bet kurios šalies prašymu, konsultuojasi Jungtiniame komitete.
4. Jungtinis komitetas į posėdį renkasi pagal poreikius ir kai būtina, bet bent kartą per metus. Kiekviena Šalis gali prašyti sušaukti posėdį. Jungtinis komitetas į posėdį renkasi per 15 dienų nuo prašymo, nurodyto 2 dalyje, pateikimo.
5. Jungtinis komitetas parengia savo darbo tvarkos taisykles, kuriose pateikiama, *inter alia*, informacija apie posėdžių šaukimo tvarką, pirminko skyrimą ir jo kadenciją.
6. Jungtinis komitetas gali nuspręsti sudaryti bet kurią darbo ar ekspertų grupę, kuri padėtų jam vykdyti pareigas.

▼B*15 straipsnis***Priedai ir protokolai**

Šio Susitarimo priedai ir protokolai yra neatskiriama jo dalis. Deklaracijos įtraukiamos į Baigiamąjį aktą.

*16 straipsnis***Nuoroda į Bendrijos teisę**

1. Siekdamas įgyvendinti Susitarime nurodytus tikslus, Susitariančio-sios Šalys imasi visų reikiamų priemonių, užtikrinančių, kad jų santykių srityje būtų taikomos teisės ir įsipareigojimai, lygiaverčiai Europos bendrijos teisės aktuose išdėstytoms teisėms ir įsipareigojimams, į kuriuos daroma nuoroda.

2. Tiek, kiek taikant šį Susitarimą taikoma Bendrijos teisės aktų koncepcija, iki jo pasirašymo datos atsižvelgiama į atitinkamą Europos Bendrijų Teisingumo Teismo teisminę praktiką. Nuo šios datos Šveicarija supažindinama su teismine praktika. Siekdamas užtikrinti tinkamą Susitarimo veikimą, Jungtinis komitetas bet kurios Susitariančiųjų Šalių prašymu, nustato tokios teisminės praktikos poveikį.

*17 straipsnis***Teisės aktų plėtojimas**

1. Susitariančiąjai Šaliai pradėjus nacionalinės teisės aktų pakeitimų projekto priėmimo procesą ar institucijų, kurių sprendimų pagal nacionalinę teisę negalima apskūsti teismine tvarka šio Susitarimo taikymo srityje, teisminės praktikos pakeitimo atveju, ši Susitariančioji Šalis apie tai praneša per Jungtinį komitetą kitai Susitariančiąjai Šaliai.

2. Jungtinis komitetas keičiasi nuomonėmis dėl šių pakeitimų padarinių tinkamam Susitarimo veikimui.

*18 straipsnis***Peržiūra**

Jei Susitariančioji Šalis pageidauja pakeisti Susitarimą, ji pateikia pasiūlymą Jungtiniam komitetui. Šio Susitarimo pakeitimai įsigalioja užbaigus atitinkamas vidaus procedūras, išskyrus II ir III priedų pakeitimus, kurie priimami Jungtinio komiteto sprendimu ir gali įsigalioti iš karto po tokio sprendimo priėmimo.

*19 straipsnis***Ginčų sprendimas**

1. Susitariančiosios Šalys gali pateikti su šio Susitarimo aiškinimu ar taikymu susijusius ginčus Jungtiniam komitetui.

▼B

2. Jungtinis komitetas gali išspręsti ginčą. Visa informacija, kuri gali būti naudinga užtikrinant nuodugnę situacijos nagrinėjimą siekiant rasti priimtina sprendimą, teikiama Jungtiniam komitetui. Šiuo tikslu Jungtinis komitetas nagrinėja visas galimybes užtikrinti gerą šio Susitarimo veikimą.

*20 straipsnis***Ryšys su dvišaliais susitarimais dėl socialinės apsaugos**

Jeigu II priede nenurodyta kitaip, Šveicarijos ir Europos bendrijos valstybių narių dvišaliai susitarimai dėl socialinės apsaugos sustabdomi įsigaliojus šiam Susitarimui, jei pastarajame aptariami tie patys klausimai.

*21 straipsnis***Ryšys su dvišaliais susitarimais dėl dvigubo apmokestinimo**

1. Šio Susitarimo nuostatos nedaro įtakos Šveicarijos ir Europos bendrijos valstybių narių dvišalių susitarimų dėl dvigubo apmokestinimo nuostatomis. Šio Susitarimo nuostatos nedaro įtakos susitarime dėl dvigubo apmokestinimo vartojamai pasienio darbuotojų sąvokai.

2. Jokia šio Susitarimo nuostata negali būti aiškinama taip, kad būtų trukdoma Susitariančiosioms Šalims taikant atitinkamas fiskalinės teisės aktų nuostatas išskirti mokesčių mokėtojus, kurių padėtis, ypač kalbant apie jų gyvenamąją vietą, nėra palyginama.

3. Jokia šio Susitarimo nuostata netrukdo Susitariančiosioms Šalims priimti ar taikyti priemones siekiant užtikrinti apmokestinimą mokesčiais, jų mokėjimą ir veiksmingą susigrąžinimą arba užkirsti kelią vengti mokesčių, remiantis nacionalinių mokesčių teisės aktų nuostatomis ar Šveicarijos ir vienos ar kelių Europos bendrijos valstybių narių susitarimais ar kitais susitarimais dėl mokesčių, kuriais siekiama užkirsti kelią dvigubam apmokestinimui.

*22 straipsnis***Ryšys su dvišaliais susitarimais dėl kitų nei socialinė apsauga ir dvigubas apmokestinimas klausimų**

1. Nepaisant 20 ir 21 straipsnių nuostatų, šis Susitarimas nedaro įtakos Šveicarijos ir vienos ar kelių Europos bendrijos valstybių narių susitarimams, pvz., privačių asmenų, ekonominės veiklos vykdytojų, tarpvalstybinio bendradarbiavimo ar vietinio pasienio judėjimo, jei jie atitinka šį Susitarimą.

2. Jei tokie susitarimai neatitiktų šio Susitarimo, vadovaujamosi pastaruoju.

23 straipsnis

Igytos teisės

Nutraukus šį Susitarimą ar jo nepratęsus, tai neturės įtakos privačių asmenų įgytomis teisėmis. Susitariančios Šalys abipusiu susitarimu sprendžia, kokių reikia imtis veiksmų dėl teisių jų įgijimo metu.

24 straipsnis

Teritorinė apimtis

Susitarimas taikomas Šveicarijos teritorijoje ir teritorijose, kuriose taikoma Europos bendrijos steigimo sutartis, ir pagal toje Sutartyje nustatytas sąlygas.

25 straipsnis

Įsigaliojimas ir trukmė

1. Susitariančiosios Šalys šį Susitarimą ratifikuoja ar patvirtina jų pačių nustatyta tvarka. Susitarimas įsigalioja pirmą antro mėnesio dieną pateikus paskutinį pranešimą apie visų toliau nurodytų septynių susitarimų ratifikavimo arba patvirtinimo dokumentų deponavimą:

Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo;

Susitarimo dėl oro transporto;

Susitarimo dėl prekių ir keleivių vežimo keliais ir geležinkeliais;

Susitarimo dėl prekybos žemės ūkio produktais;

Susitarimo dėl atitikties įvertinimo tarpusavio pripažinimo;

Susitarimo dėl Vyriausybės vykdomų viešųjų pirkimų tam tikrų aspektų;

Susitarimo dėl bendradarbiavimo mokslo ir technologijų srityje.

2. Susitarimas sudaromas pradiniam septynerių metų laikotarpiui. Jis atnaujinamas neribotam laikui, nebent iki pirminio laikotarpio pabaigos Europos bendrija arba Šveicarija kitai Susitariančiajai Šaliai praneša kitaip. Pateikus tokį pranešimą, taikomos 4 dalies nuostatos.

3. Europos bendrija arba Šveicarija gali nutraukti šį Susitarimą, apie savo sprendimą pranešdamos kitai Susitariančiajai Šaliai. Pateikus tokį pranešimą, taikomos 4 dalies nuostatos.

4. 1 dalyje nurodyti septyni susitarimai nebetaikomi praėjus šešiams mėnesiams po to, kai buvo gautas pranešimas apie 2 dalyje nurodytą nepratęsimą arba 3 dalyje nurodytą nutraukimą.

Priimta Liuksemburge tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt devintų metų birželio dvidešimt pirmą dieną dviem egzemplioriais anglų, danų, graikų, ispanų, italų, olandų, portugalų, prancūzų, suomių, švedų ir vokiečių kalbomis. Visi tekstai yra autentiški.

Hecho en Luxemburgo, el veintiuno de junio de mil novecientos noventa y nueve, en doble ejemplar en lenguas alemana, danesa, española, finesa, francesa, griega, inglesa, italiana, neerlandesa, portuguesa y sueca, siendo cada uno de estos textos igualmente auténtico.

Udfærdiget i Luxembourg, den enogtyvende juni nitten hundrede og nioghalvfems, i to eksemplarer på dansk, engelsk, finsk, fransk, græsk, italiensk, nederlandsk, portugisisk, spansk, svensk og tysk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

▼ B

Geschehen zu Luxemburg am einundzwanzigsten Juni neunzehnhundertneunundneunzig in zweifacher Ausfertigung in dänischer, deutscher, englischer, finnischer, französischer, griechischer, italienischer, niederländischer, portugiesischer, spanischer und schwedischer Sprache, wobei jeder dieser Wortlaute gleichermaßen verbindlich ist.

Έγινε στο Λουξεμβούργο, στις είκοσι μία Ιουνίου χίλια εννιακόσια ενενήντα εννέα, σε δύο αντίτυπα στην αγγλική, γαλλική, γερμανική, δανική, ελληνική, ισπανική, ιταλική, ολλανδική, πορτογαλική, σουηδική και φινλανδική γλώσσα καθένα από τα κείμενα είναι εξίσου αυθεντικό.

Done at Luxembourg on the twenty-first day of June in the year one thousand nine hundred and ninety-nine, in duplicate in the Danish, Dutch, English, Finnish, French, German, Greek, Italian, Portuguese, Spanish and Swedish languages, each of those texts being equally authentic.

Fait à Luxembourg, le vingt-et-un juin mil neuf cent quatre-vingt dix-neuf, en double exemplaire en langues allemande, anglaise, danoise, espagnole, finnoise, française, grecque, italienne, néerlandaise, portugaise et suédoise, chacun de ces textes faisant également foi.

Fatto a Lussemburgo, addì ventuno giugno millenovecentonovantanove, in duplice esemplare, nelle lingue danese, finlandese, francese, greca, inglese, italiana, olandese, portoghese, spagnola, svedese e tedesca, ciascun testo facente ugualmente fede.

Gedaan te Luxemburg, de eenentwintigste juni negentienhonderd negenenneentig, in twee exemplaren in de Deense, de Duitse, de Engelse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Italiaanse, de Nederlandse, de Portugese, de Spaanse en de Zweedse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek.

Feito em Luxemburgo, em vinte e um de Junho de mil novecentos e noventa e nove, em duplo exemplar nas línguas alemã, dinamarquesa, espanhola, finlandesa, francesa, grega, inglesa, italiana, neerlandesa, portuguesa e sueca, fazendo igualmente fé qualquer dos textos.

Tehty Luxemburgissa kahdentenkymmenentenäensimmäisenä päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäyhdeksän kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalin, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.

Utfärdat i Luxemburg den tjugoförsta juni nittonhundranittionioi två exemplar på det danska, engelska, finska, franska, grekiska, italienska, nederländska, portugisiska, spanska, svenska och tyska språket, vilka samtliga texter är lika giltiga.

Pour le Royaume de Belgique

Voor het Koninkrijk België

Für das Königreich Belgien

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift verbindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

▼B

På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

Pour la République française

▼B

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

Per la Repubblica italiana

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

▼B

Pela República Portuguesa

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por la Comunidad Europea
For Det Europæiske Fællesskab
Für die Europäische Gemeinschaft
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
For the European Community
Pour la Communauté européenne
Per la Comunità europea
Voor de Europese Gemeenschap
Pela Comunidade Europeia
Euroopan yhteisön puolesta
På Europeiska gemenskapens vägnar

▼B

J. Fischer

FLS

Für die schweizerischen Eidgenossenschaft
Pour la Confédération suisse
Per la Confederazione svizzera

D. Lauber

Hein

▼B*I PRIEDAS***LAISVAS ASMENŲ JUDĖJIMAS****I. BENDROSIOS NUOSTATOS***1 straipsnis***Atvykimas ir išvykimas**

1. Susitariančiosios Šalys suteikia kitos Susitariančiosios Šalies piliečiams ir jų šeimos nariams, kaip apibrėžta šio priedo 3 straipsnyje, ir į užsienį išsiųstiems dirbti asmenims, kaip apibrėžta šio priedo 17 straipsnyje, teisę atvykti į jų teritoriją tiesiog pateikiant galiojančią asmens tapatybės kortelę arba pasą.

Šie asmenys neprivalo turėti įvažiavimo vizos ar kito lygiaverčio dokumento, išskyrus tuos šeimos narius ir į užsienį išsiųstus dirbti darbuotojus, kaip apibrėžta šio priedo 17 straipsnyje, kurie neturi Susitariančiosios Šalies pilietybės. Tokiems asmenims atitinkama Susitariančioji Šalis užtikrina galimybę gauti visas būtinas vizas.

2. Susitariančiosios Šalys užtikrina Susitariančiosios Šalies piliečiams ir jų šeimos nariams, kaip apibrėžta šio priedo 3 straipsnyje, ir į užsienį išsiųstiems dirbti darbuotojams, kaip apibrėžta šio priedo 17 straipsnyje, teisę išvykti iš jų teritorijos tiesiog pateikiant galiojančią asmens tapatybės kortelę arba pasą. Susitariančiosios Šalys negali reikalauti iš kitų Susitariančiųjų Šalių piliečių jokių išvykimo vizų ar kitokių lygiaverčių dokumentų.

Susitariančiosios Šalys, laikydamosi savo įstatymų, tokiems piliečiams išduoda arba atnaujina asmens tapatybės kortelę arba pasą, kuriame būtinai turi būti nurodoma jo turėtojo pilietybė.

Pasas turi galioti bent visose valstybėse narėse ir tose šalyse, per kurias jo turėtojas turi vykti keliaudamas iš vienos šalies į kitą. Jei pasas yra vienintelis dokumentas, su kuriuo jo turėtojas gali teisėtai išvykti iš šalies, jo galiojimo laikas negali būti trumpesnis nei penkeri metai.

*2 straipsnis***Gyvenamoji vieta ir ekonominė veikla**

1. Nepažeidžiant pereinamojo laikotarpio nuostatų, išdėstytų šio Susitarimo 10 straipsnyje ir šio priedo VII skyriuje, Susitariančiosios Šalies piliečiai turi teisę gyventi ir vykdyti ekonominę veiklą kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje pagal II–IV skyriuose numatytą tvarką. Ši teisė pagrindžiama išdavus leidimą gyventi, arba specialų leidimą pasienio zonų gyventojams.

Susitariančiosios Šalies piliečiai taip pat turi teisę vykti į kitą Susitariančiąją Šalį ar ten likti, pasibaigus trumpiau nei metus trukusiam darbo laikotarpiui, tam, kad ieškotų darbo ir ten gyventų tinkamą laikotarpį.

▼B

kuris gali trukti ne ilgiau nei šešis mėnesius, kad jie galėtų susipažinti su galimybėmis įsidarbinti pagal profesinę kvalifikaciją ir, jei reikia, imtis reikiamų veiksmų įsidarbinti. Darbo ieškantys asmenys atitinkamos Susitariančiosios Šalies teritorijoje turi teisę gauti tokią pat pagalbą, kokią tos valstybės įdarbinimo agentūros teikia savo piliečiams. Jiems per jų gyvenimo laikotarpį toje šalyje gali būti netaikoma socialinės apsaugos sistema.

2. Susitariančiųjų Šalių piliečiai, priimančioje valstybėje nevykdantys jokios ekonominės veiklos ir neturintys teisės gyventi toje šalyje pagal kitas šio Susitarimo nuostatas turi teisę joje gyventi, jei jie įvykdo V skyriuje išdėstytas sąlygas. Ši teisė pagrindžiama išdavus leidimą gyventi.

3. Susitariančiųjų Šalių piliečiams suteiktas leidimas gyventi ar specialus leidimas išduodamas arba pratęsiamas nemokamai arba sumokant sumą, neviršijančią rinkliavų ir mokesčių, kuriuos moka piliečiai už asmens tapatybės kortelės išdavimą. Susitariančiosios Šalys imasi būtinų priemonių, siekdamas kiek įmanoma labiau supaprastinti formalumus ir procedūras gaunant šiuos dokumentus.

4. Susitariančiosios Šalys gali reikalauti kitų Susitariančiųjų Šalių piliečių pranešti apie buvimą jų teritorijoje.

3 straipsnis

Šeimos nariai

1. Turinčio teisę gyventi ir Susitariančiosios Šalies pilietybę turinčio asmens šeimos nariai turi teisę atvykti su juo. Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo turi turėti būstą šeimai, kaip laikoma įprasta gyvenimo norma tame regione, kuriame jis yra įdarbintas, pagal darbo sutartį dirbantiems tos šalies piliečiams, tačiau dėl šios nuostatos neturi būti diskriminacijos tarp tos šalies pilietybę turinčių darbuotojų ir iš kitos Susitariančiosios Šalies atvykusių darbuotojų.

2. Šeimos nariais, neatsižvelgiant į jų pilietybę, laikomi:

a) jo sutuoktinis ir jų jaunesni nei 21 metų amžiaus giminaičiai pagal mažėjančią giminystės liniją ar jų išlaikytiniai;

b) jo aukštutinės linijos giminaičiai ir jo sutuoktinio išlaikomi aukštutinės linijos giminaičiai;

c) studento sutuoktinis ir jų išlaikomi vaikai.

Susitariančiosios Šalys stengias priimti ir kitus šios pastraipos a, b ir c punktų nuostatose nenurodytus šeimos narius, jeigu tas asmuo yra išlaikomas Susitariančiosios Šalies piliečio arba gyvena jo namuose, esančiuose šalyje, iš kurios jis atvyko.

3. Susitariančioji Šalis, išduodama leidimą gyventi Susitariančiosios Šalies piliečio šeimos nariams, gali reikalauti tik šių dokumentų:

▼B

- a) dokumento, su kuriuo tas asmuo atvyko į šalį;
 - b) dokumento, išduoto jų kilmės valstybės arba valstybės, iš kurios jie atvyko, kompetentingos institucijos, įrodančio jų giminystės ryšius;
 - c) išlaikytiniams dokumento, išduoto jų kilmės valstybės arba valstybės, iš kurios jie atvyko, kompetentingos institucijos, įrodančio, kad jie yra 1 dalyje nurodyti asmens išlaikytiniai arba kad jie gyvena jo namuose toje valstybėje.
4. Šeimos nariui išduoto leidimo gyventi galiojimo laikas galioja tiek pat kiek tas, išduotas jį išlaikančiam asmeniui.
 5. Sutuoktinis ir turinčio teisę gyventi asmens išlaikomi vaikai ar jaunesni nei 21 metų amžiaus vaikai turi teisę vykdyti ekonominę veiklą, neatsižvelgiant į jų pilietybę.
 6. Susitariančiosios Šalies piliečio, kuris vykdo ar ne arba kuris vykdė ar ne ekonominę veiklą kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, vaikai, jei jie gyvena tos šalies teritorijoje, priimami į bendrojo lavinimo, gamybinės praktikos ir profesinio mokymo kursus kaip ir priimančiosios šalies piliečių vaikai.

Susitariančiosios Šalys skatina imtis iniciatyvų, kad šie vaikai galėtų lankyti pirmiau minėtus kursus geriausiomis sąlygomis.

*4 straipsnis***Teisė likti**

1. Susitariančiosios Šalies piliečiai ir jų šeimos nariai turi teisę likti kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje užbaigus ekonominę veiklą.
2. Remiantis Susitarimo 16 straipsniu, nuoroda pateikta į Reglamentą (EEB) Nr. 1251/70 (OL L 142, 1970, p. 24) ⁽¹⁾ ir Direktyvą 75/34/EEB (OL L 14, 1975, p. 10) ⁽¹⁾.

*5 straipsnis***Viešoji tvarka**

1. Pagal šio Susitarimo nuostatas suteiktos teisės gali būti ribojamos tik tokiomis priemonėmis, kurios yra pagrįstos viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar visuomenės sveikatos reikalavimais.
2. Remiantis Susitarimo 16 straipsniu, nuoroda pateikta į Direktyvas 64/221/EEB (OL 56, 1964 4 4, p. 850) ⁽¹⁾, 72/194/EEB (OL L 121, 1972 5 26, p. 32) ⁽¹⁾ ir 75/35/EEB (OL L 14, 1975 1 20, p. 14) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Galiojantis (-anti) Susitarimo pasirašymo dieną.

▼B

II. PAGAL DARBO SUTARTĮ DIRBANTYS ASMENYS

*6 straipsnis***Leidimo gyventi reglamentavimas**

1. Susitariančiosios Šalies pilietybę turinčiam pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui (toliau – pagal darbo sutartį dirbantis asmuo), kurį priimančiosios šalies darbdavys įdarbino metams ar ilgiau, suteikiamas leidimas gyventi, galiojantis mažiausiai penkerius metus nuo jo išdavimo datos. Jo galiojimo laikas automatiškai pratęsiamas mažiausiai penkeriems metams. Kai leidimas gyventi yra pratęsiamas pirmą kartą, jo trukmė gali būti ribojama, bet ne trumpiau nei metams, jeigu jo turėtojas nedirba ne savo valia ilgiau nei 12 mėnesių iš eilės.

2. Pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui, kurį priimančiosios šalies darbdavys įdarbino ilgesniam nei trijų mėnesių, bet trumpesniam nei metų laikotarpiui, suteikiamas leidimas gyventi, trunkantis tiek, kiek jo darbo sutartis.

Pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui, įdarbintam laikotarpiui iki trijų mėnesių, leidimas gyventi nereikalaujamas.

3. Susitariančiosios Šalys, išduodamos leidimus gyventi, negali reikauti pagal darbo sutartį dirbančio asmens pateikti daugiau dokumentų nei toliau nurodyta:

- a) dokumento, su kuriuo tas asmuo atvyko į šalį;
 - b) darbdavio sutartinio patvirtinimo ar raštiško įdarbinimo patvirtinimo.
4. Leidimas gyventi galioja visoje leidimą išduodančios valstybės teritorijoje.
5. Leidimo gyventi galiojimui neturi įtakos, jeigu šalyje negyvenama trumpiau nei šešis mėnesius iš eilės ir yra atliekama karinė tarnyba.

6. Galiojantis leidimas gyventi negali būti atimtas iš darbuotojo vien tik todėl, kad jis nebedirba, nes laikinai yra nedarbingas dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo arba jis yra be darbo ne savo valia, kai atitinkama įdarbinimo įstaiga tai deramai patvirtina.

7. Formalumų gyvenimo leidimui gauti užbaigimas neturi trukdyti pretendentams tuojau pat pradėti darbą pagal pasirašytą darbo sutartį.

*7 straipsnis***Pagal darbo sutartį dirbantys pasienio darbuotojai**

1. Pagal darbo sutartį dirbantis pasienio darbuotojas turi Susitariančiosios Šalies pilietybę, gyvena Susitariančiosios Šalies teritorijoje ir pagal darbo sutartį dirba kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, kasdien ar bent kartą per savaitę grįžta į savo gyvenamąją vietą.

▼B

2. Iš pagal darbo sutartį dirbančių pasienio darbuotojų leidimas gyventi nereikalaujamas.

Valstybės, kurioje dirbama, kompetentingos valdžios institucijos vis dėlto pasienio darbuotojui gali išduoti specialų leidimą mažiausiai penkerių metų laikotarpiui ar jo darbo sutarties galiojimo laikotarpiui, kai ji trunka ilgiau nei tris mėnesius, bet trumpiau nei metus. Jo galiojimo laikas pratęsiamas mažiausiai penkeriems metams, jeigu pasienio darbuotojas pateikia įrodymus, kad jis tuo metu vykdo ekonominę veiklą.

3. Specialūs leidimai galioja visoje leidimą išduodančios valstybės teritorijoje.

*8 straipsnis***Profesinis ir geografinis judumas**

1. Pagal darbo sutartį dirbantys asmenys turi teisę į profesinį ir geografinį judumą visoje priimančiosios valstybės teritorijoje.

2. Profesinio judumo sąvoka apima darbdavio, darbo ar profesijos pakeitimą ir nuo pagal darbo sutartį dirbančio asmens statuso perėjimą prie savarankiškai dirbančio asmens statuso. Geografinis mobilumas aiškinamas kaip galimybė keisti darbo ir gyvenimo vietą.

*9 straipsnis***Vienodos galimybės**

1. Pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui, Susitariančiosios Šalies piliečiui, turi būti sudarytos tos pačios įdarbinimo ir darbo sąlygos, kaip ir kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje pagal darbo sutartį dirbantiems tos šalies piliečiams, ypač nustatant darbo užmokestį, atleidžiant iš darbo, o bedarbystės atveju – grąžinant arba vėl priimant į darbą.

2. Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo ir jo šeimos nariai, nurodyti šio priedo 3 straipsnyje, naudojami vienodomis mokesčių lengvatomis ir gauna socialines išmokas kaip ir tos šalies pagal darbo sutartį dirbantys piliečiai ir jų šeimos nariai.

3. Jis taip pat turi teisę, remiantis tuo pačiu pagrindu ir tomis pačiomis sąlygomis, kaip tos šalies pagal darbo sutartį dirbantys piliečiai, į mokslą profesinio mokymo įstaigose ir profesinio perkvalifikavimo ar profesinės rehabilitacijos centruose.

4. Bet kokia kolektyvinių arba individualių sutarčių arba kitų kolektyvinių susitarimų sąlyga, susijusi su teise įsidarbinti, dirbti, gauti atlyginimą ir kitomis darbo arba atleidimo iš darbo sąlygomis, yra automatiškai negaliojanti, jeigu ja numatomos ar sudaromos diskriminacinės sąlygos pagal darbo sutartį dirbantiems užsieniečiams, Susitariančiųjų Šalių piliečiams.

5. Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, Susitariančiosios Šalies pilietis, kuris dirba kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, turi vienodas galimybes tapti profesinių sąjungų organizacijų nariu ir naudotis sąjungos narių teisėmis, įskaitant teisę balsuoti ir teisę siekti vadovujančių ar administracinių pareigų profesinių sąjungų organizacijoje; jam gali būti neleidžiama dalyvauti viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų valdyme ir eiti pareigas, kurias reglamentuoja viešoji teisė. Be to, jis turi teisę būti renkamu į įmonės darbuotojų atstovavimo organus.

▼B

Šios nuostatos nepažeidžia įstatymų ir kitų teisės aktų, kuriais priimančiojoje valstybėje pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims iš kitos Susitariančiosios Šalies suteikiamos platesnės teisės.

6. Nepažeidžiant šio priedo 26 straipsnio nuostatų, Susitariančiosios Šalies pilietybę turintis pagal darbo sutartį kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje dirbantis asmuo naudojasi visomis teisėmis ir visomis privilegijomis būstui įsigyti, kurios teikiamos tos šalies pagal darbo sutartį dirbantiems piliečiams, įskaitant galimybę įsigyti būstą pagal jo poreikius.

Toks darbuotojas turi tokią pat teisę kaip ir tos šalies pilietis būti įtrauktas į būsto sąrašų registrą tame regione, kuriame jis dirba, jeigu tokie sąrašai yra sudaromi; jis naudojasi visomis su tuo susijusiomis privilegijomis ir pirmenybėmis.

Jeigu tokio darbuotojo šeima liko toje šalyje, iš kurios jis atvyko, visi jos nariai laikomi to regiono gyventojais, jeigu panaši nuostata taikoma tos šalies darbuotojams.

*10 straipsnis***Darbas valstybės tarnyboje**

Pagal darbo sutartį dirbančiam Susitariančiosios Šalies piliečiui gali būti atimta teisė įsidarbinti valstybės tarnyboje, kur vykdomos viešosios valdžios funkcijos ir ketinama ginti bendruosius valstybinių ar kitų viešųjų įstaigų interesus.

*11 straipsnis***Bendradarbiavimas su įdarbinimo įstaigomis**

Susitariančiosios Šalys bendradarbiauja EURES (Europos užimtumo tarnybų) tinkle, ypač užmezgant ryšius, parenkant darbo vietas atitinkančias paraiškas, keičiantis informacija apie padėtį darbo rinkoje bei apie gyvenimo ir darbo sąlygas.

III. SAVARANKIŠKAI DIRBANTYS ASMENYS*12 straipsnis***Leidimo gyventi reglamentavimas**

1. Susitariančiosios Šalies piliečiui, pageidaujančiam įsisteigti kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje tam, kad galėtų verstis savarankiška veikla (toliau – savarankiškai dirbantis asmuo) suteikiamas leidimas gyventi, galiojantis mažiausiai penkerius metus nuo jo išdavimo datos, jeigu jis kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia įrodymus, kad jis jau įsisteigė ar pageidauja įsisteigti.

2. Leidimas gyventi automatiškai pratęsiamas mažiausiai penkerių metų laikotarpiui, jeigu savarankiškai dirbantis asmuo kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia įrodymus, kad jis verčiasi savarankiška ekonomine veikla.

3. Susitariančiosios Šalys, išduodamos leidimus gyventi, negali reikalauti savarankiškai dirbančio asmens pateikti daugiau dokumentų nei toliau nurodyta:

▼B

- a) dokumento, su kuriuo tas asmuo atvyko į šalį;
 - b) 1 ir 2 dalyje nurodytų įrodymų.
4. Leidimas gyventi galioja visoje leidimą išduodančios valstybės teritorijoje.
 5. Leidimo gyventi galiojimui neturi įtakos, jeigu šalyje negyvenama trumpiau nei šešis mėnesius iš eilės ir yra atliekama karinė tarnyba.
 6. Galiojantys leidimai gyventi negali būti atimti iš 1 dalyje nurodytų asmenų vien tik todėl, kad jie nebedirba, nes yra laikinai nedarbingi dėl ligos ar nelaimingo atsitikimo.

*13 straipsnis***Savarankiškai dirbantys pasienio darbuotojai**

1. Savarankiškai dirbantis pasienio darbuotojas turi Susitariančiosios Šalies pilietybę, gyvena Susitariančiosios Šalies teritorijoje, užsiima savarankiška veikla kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, kasdien ar bent kartą per savaitę grįžta į savo gyvenamąją vietą.
2. Iš savarankiškai dirbančių pasienio darbuotojų leidimas apsigyventi nereikalaujamas.

Atitinkamos valstybės, kurioje dirbama, valdžios institucijos vis dėlto savarankiškai dirbančiam pasienio darbuotojui gali išduoti specialų leidimą mažiausiai penkerių metų laikotarpiui, jei jis kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia įrodymus, kad jis verčiasi ar pageidauja verstis savarankiška veikla. Leidimo galiojimo laikas pratęsiamas mažiausiai penkeriems metams, jeigu pasienio darbuotojas pateikia įrodymus, kad jis verčiasi savarankiška veikla.

3. Specialūs leidimai galioja visoje leidimą išduodančios valstybės teritorijoje.

*14 straipsnis***Profesinis ir geografinis judumas**

1. Savarankiškai dirbantys asmenys turi teisę į profesinį ir geografinį judumą visoje priimančiosios valstybės teritorijoje.
2. Profesinio judumo sąvoka apima profesijos pakeitimą ir nuo savarankiškai dirbančio asmens statuso perėjimą prie pagal darbo sutartį dirbančio asmens statuso. Geografinis mobilumas aiškinamas kaip galimybė keisti darbo ir gyvenimo vietą.

*15 straipsnis***Vienodos galimybės**

1. Kalbant apie savarankiškai dirbančiam asmeniui suteikiamą galimybę pradėti ir tęsti savarankišką veiklą, jam priimančiojoje šalyje suteikiamos vienodos sąlygos kaip ir tos šalies piliečiams.

▼B

2. Šio priedo 9 straipsnio nuostatos taikomos *mutatis mutandis* šiame skyriuje nurodytiems savarankiškai dirbantiems asmenims.

*16 straipsnis***Viešosios valdžios funkcijų vykdymas**

Savarankiškai dirbantiems asmenims gali būti nesuteikta teisė vykdyti veiklą, kuri yra susijusi, nors ir retai, su viešosios valdžios funkcijų vykdymu.

IV. PASLAUGŲ TEIKIMAS

*17 straipsnis***Paslaugas teikiantys asmenys**

Paslaugų teikimo atžvilgiu pagal šio Susitarimo 5 straipsnį draudžiami:

- a) bet kokie apribojimai teikti paslaugas tarpvalstybiniu mastu Susitariančiosios Šalies teritorijoje ne ilgiau kaip 90 realaus darbo dienų per vienerius kalendorinius metus;
- b) bet kokie įvažiavimo ir gyvenimo teisės apribojimai šio Susitarimo 5 straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais, taikomi:
 - i) paslaugas teikiantiems asmenims, kurie yra Europos bendrijos valstybių narių ar Šveicarijos piliečiai ir yra įsisteigę kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, kitoje nei asmuo, gaunantis paslaugas;
 - ii) paslaugas teikiančių asmenų darbuotojams, nepaisant jų pilietybės, integruotiems į vienos Susitariančiosios Šalies nuolatinę darbo rinką ir išsijūtiems teikti paslaugas kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, nepažeidžiant 1 straipsnio.

18 straipsnis

Šio priedo 17 straipsnio nuostatos taikomos bendrovėms, įkurtoms pagal Europos bendrijos valstybių narių ar Šveicarijos teisės aktus ir turinčioms registruotą buveinę, centrinės administracijos vietą arba pagrindinę verslo vietą Susitariančiosios Šalies teritorijoje.

19 straipsnis

Paslaugas teikiantis asmuo, kuris turi teisę ar jam buvo suteiktas leidimas teikti paslaugas, gali laikinai verstis savo veikla toje valstybėje, kurioje paslauga teikiama, tomis pačiomis sąlygomis, kurias toji valstybė taiko savo piliečiams pagal šio priedo nuostatas ir II bei III priedus.

▼B*20 straipsnis*

1. Šio priedo 17 straipsnio b dalyje nurodytiems asmenims, turintiems teisę teikti paslaugas, leidimas gyventi 90 dienų ar trumpesiam laikotarpiui nereikalaujamas. Tokiam laikotarpiui galioja 1 straipsnyje nurodyti dokumentai, kuriuos pateikę tie asmenys atvyko į teritoriją.
2. Šio priedo 17 straipsnio b dalyje nurodytiems asmenims, kurie turi teisę ar kuriems buvo suteiktas leidimas teikti paslaugas per laikotarpį, trunkantį ilgiau kaip 90 darbo dienų, suteikiamas leidimas gyventi laikotarpiui, per kurį teikiamos paslaugos, kad jie galėtų patvirtinti tą teisę.
3. Teisė gyventi taikoma visoje Šveicarijos ar atitinkamos Europos bendrijos valstybės narės teritorijoje.
4. Išduodamos leidimus gyventi, Susitariančiosios Šalys negali reikalauti šio priedo 17 straipsnio b dalyje nurodytų asmenų daugiau nei:
 - a) dokumento, kurį pateikę tie asmenys atvyko į šalį;
 - b) įrodymo, kad jie teikia ar pageidauja teikti paslaugas.

21 straipsnis

1. Šio priedo 17 straipsnio a dalyje nurodytų paslaugų visas teikimo laikas, nenutrūkstamas ar susidedantis iš kelių laikotarpių be pertraukos, per vienerius kalendorinius metus negali trukti ilgiau nei 90 realaus darbo dienų.
2. 1 dalies nuostatos netrukdo paslaugas teikiančiam asmeniui vykdyti teisinių įsipareigojimų, pagal įsipareigojimą suteikti garantiją paslaugą gaunančiam asmeniui, ar *force majeure* atvejus.

22 straipsnis

1. Šio priedo 17 ir 19 straipsnių nuostatos netaikomos veiklai, kuri yra susijusi, nors ir retai, su viešosios valdžios funkcijų vykdymu atitinkamoje Susitariančiojoje Šalyje.
2. Šio priedo 17 ir 19 straipsnių nuostatos ir tuo tikslu priimtos priemonės netrukdo taikyti įstatymų, reglamentų ir administracinių nuostatų, kuriais numatyta taikyti darbo ir įdarbinimo sąlygas pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, komandiruotiems į kitą šalį teikti paslaugų. Remiantis šio Susitarimo 16 straipsniu, nuoroda pateikta į 1996 m. gruodžio 16 d. Direktyvą 96/71/EB dėl darbuotojų komandiravimo paslaugų teikimo sistemoje (OL L 18, 1997 I 21, p. 1) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Galiojanti Susitarimo pasirašymo dieną.

▼B

3. Šio priedo 17 straipsnio a dalies ir 19 straipsnio nuostatos netrukdo taikyti įstatymų, reglamentų ir administracinių nuostatų, taikomų visose Susitariančioiose Šalyse šio Susitarimo įsigaliojimo laikotarpiu dėl:

- i) laikinų darbo agentūrų veiklos;
- ii) finansinių tarnybų, kur norint teikti paslaugas reikia turėti išankstinį leidimą Susitariančiosios Šalies teritorijoje, o paslaugų teikėjui taikoma Susitariančiosios Šalies valdžios institucijų rizikos ribojimo kontrolė.

4. Šio priedo 17 straipsnio a dalies ir 19 straipsnio nuostatos netrukdo taikyti Susitariančiųjų Šalių atitinkamų įstatymų, reglamentų ir administracinių nuostatų dėl paslaugų teikimo per 90 ar mažiau realaus darbo dienų, jei šios nuostatos būtinos visuomenės interesų labui.

*23 straipsnis***Paslaugas gaunantys asmenys**

1. Paslaugas gaunančiam asmeniui, kaip apibrėžta šio Susitarimo 5 straipsnio 3 dalyje, leidimas gyventi nereikalaujamas trijų mėnesių ar trumpesniai gyvenimo laikotarpiui. Ilgesniam nei trijų mėnesių laikotarpiui paslaugas gaunančiam asmeniui išduodamas leidimas gyventi, atitinkantis paslaugos teikimo trukmę. Jam per jo gyvenimo laikotarpį gali būti netaikoma socialinės apsaugos sistema.

2. Leidimas gyventi galioja visoje leidimą išduodančios valstybės teritorijoje.

V. EKONOMINĖS VEIKLOS NEVYKDANTYS ASMENYS

*24 straipsnis***Leidimo gyventi reglamentavimas**

1. Susitariančiosios Šalies piliečiui, valstybėje, kurioje jis gyvena, nevykdančiam jokios ekonominės veiklos ir neturinčiam teisės gyventi toje šalyje, pagal kitas šio Susitarimo nuostatas suteikiamas leidimas gyventi, galiojantis mažiausiai penkerius metus, jeigu jis kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia įrodymus, kad jis ir jo šeimos nariai turi:

- a) pakankamai finansinių išteklių, todėl jiems nereikės prašyti socialinių pašalpų jų buvimo metu;
- b) visų tipų sveikatos draudimą⁽¹⁾.

Susitariančiosios Šalys gali, jei jų nuomone tai būtina, reikalauti, kad leidimas gyventi būtų iš naujo patvirtintas pirmų dviejų gyvenimo metų pabaigoje.

⁽¹⁾ Šveicarijoje negyvenantys asmenys turi turėti sveikatos draudimą, į kuri turi būti įtrauktas draudimas nuo nelaimingų atsitikimų ir motinystės draudimas.

▼B

2. Finansiniai ištekliai laikomi pakankamais, kai jie yra didesni už išteklių lygį, žemiau kurio tos valstybės piliečiai, atsižvelgdami į savo padėtį ir, prireikus, į jų šeimos padėtį, gali prašyti suteikti socialinę paramą. Kai ši sąlyga negali būti taikoma, pareiškėjo finansiniai ištekliai laikomi pakankamais, jei jie yra didesni už priimančiosios valstybės mokamą mažiausią socialinės apsaugos pensiją.

3. Asmenys, kurie dirbo trumpiau nei metus Susitariančiosios Šalies teritorijoje, gali gyventi toje šalyje, jei jie atitinka šio straipsnio 1 dalyje nurodytas sąlygas. Bedarbio išmokos, skiriamos pagal nacionalinius įstatymus, kurie, prireikus, papildomi II priedo nuostatomis, laikomos finansiniais ištekliais, kaip apibrėžta šio straipsnio 1 dalies a punkte ir 2 dalyje.

4. Studentui, neturinčiam teisės gyventi kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, remiantis kuria nors kita šio Susitarimo nuostata, išduodamas leidimas gyventi mokymosi laikotarpiui arba iki vienerių metų, jei mokymas trunka ilgiau nei metus, kai jis atitinkamai nacionalinės valdžios institucijai patvirtina ar kitais jo pasirinktais lygiaverčiais būdais įrodo, kad turi pakankamai finansinių išteklių ir gali užtikrinti, kad nei jis, nei jo sutuoktinis, nei jų išlaikomi vaikai jų buvimo laikotarpiu neprašys socialinės paramos priimančiojoje valstybėje, jeigu jis mokosi patvirtintoje įstaigoje, kur jo pagrindinė veikla – lankyti profesinio mokymo kursus, ir turi visų tipų draudimą. Šiuo Susitarimu nenusatyta nei profesinio mokymo kursų lankymo tvarka, nei studentams, kuriems taikomas šis straipsnis, teikiama išlaikymo parama.

5. Leidimas gyventi automatiškai pratęsiamas mažiausiai penkerių metų laikotarpiui, jei patenkinamos visos sąlygos. Leidimai gyventi studentams pratęsiami kasmet likusiam mokymosi laikotarpiui.

6. Leidimas gyventi galioja, jeigu šalyje negyvenama trumpiau nei šešis mėnesius iš eilės ir yra atliekama karinė tarnyba.

7. Leidimas gyventi galioja visoje leidimą išduodančios valstybės teritorijoje.

8. Teisė gyventi galioja tol, kol tos teisės turėtojas atitinka 1 dalyje nustatytas sąlygas.

VI. NEKILNOJAMOJO TURTO ĮSIGIJIMAS

25 straipsnis

1. Susitariančiosios Šalies pilietis, kuris turi teisę gyventi šalyje ir kurio pagrindinė gyvenamoji vieta yra priimančiojoje valstybėje, naudojasi tomis pačiomis teisėmis įsigyti nekilnojamąjį turtą kaip ir tos šalies piliečiai. Bet kuriuo metu jo pagrindine gyvenamąja vieta gali tapti esanti priimančiojoje valstybėje vieta pagal atitinkamas nacionalines taisykles ir neatsižvelgiant jo darbo sutarties trukmę. Išvykstant iš priimančiosios valstybės nereikalaujama turėti tokios nuosavybės.

▼B

2. Susitariančiosios Šalies pilietis, kuris turi teisę gyventi šalyje, tačiau kuris priimančiojoje valstybėje neturi pagrindinės gyvenamosios vietos, naudojasi tomis pačiomis teisėmis įsigyti nekilnojamąjį turimą, reikalingą ekonominei veiklai vykdyti, kaip ir tos šalies piliečiai. Išvykstant iš priimančiosios valstybės nereikalaujama turėti tokios nuosavybės. Jam gali būti leista įsigyti nepagrindinį gyvenamąjį būstą ar vasarnamį. Šis susitarimas neturi įtakos grynosioms kapitalo investicijoms ar neapstatytos žemės ir butų verslui taikomoms taisyklėms.

3. Pasienio darbuotojas naudojasi tomis pačiomis teisėmis kaip ir tos šalies piliečiai dėl nekilnojamojo turto, reikalingo ekonominei veiklai vykdyti, ir nepagrindinio gyvenamojo būsto įsigijimo. Išvykstant iš priimančiosios valstybės nereikalaujama turėti tokios nuosavybės. Jam gali būti leista įsigyti vasarnamį. Šis susitarimas neturi įtakos priimančiojoje valstybėje grynosioms kapitalo investicijoms ar neapstatytos žemės ir butų verslui taikomoms taisyklėms.

VII. PEREINAMOJO LAIKOTARPIO NUOSTATOS IR SUSITARIMO PLĖTOJIMAS

26 straipsnis

Bendrosios nuostatos

1. Kai taikomi šio Susitarimo 10 straipsnyje nurodyti kiekybiniai apribojimai, šiame skyriuje pateiktos nuostatos papildo ar pakeičia kitas šio priedo nuostatas, atitinkamu atveju.

2. Kai taikomi šio Susitarimo 10 straipsnyje nurodyti kiekybiniai apribojimai, išduodant leidimą gyventi ir (arba) darbo leidimą, atsižvelgiama į vykdomą ekonominę veiklą.

27 straipsnis

Pagal darbo sutartį dirbančių asmenų leidimo gyventi reglamentavimas

1. Pagal darbo sutartį dirbančio asmens, kurio darbo sutartis trunka trumpiau nei metus, leidimas gyventi pratęsiamas iš viso 12 mėnesių, jei tas pagal darbo sutartį dirbantis asmuo įrodo kompetentingoms nacionalinės valdžios institucijoms, kad jis gali tęsti ekonominę veiklą. Pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui išduodamas naujas leidimas gyventi, jei jis įrodo, kad jis gali tęsti ekonominę veiklą ir jei šio Susitarimo 10 straipsnyje nurodyti kiekybiniai apribojimai neišnaudoti. Pagal šio priedo 24 straipsnį nereikalaujama išvykti iš šalies, jei yra dvi darbo sutartys.

2. Per šio Susitarimo ►**M5** 10 straipsnio 2, 2a, 2b, 4a, 4b ir 4c dalis ◀ nurodytą laikotarpį Susitariančioji Šalis prieš išduodama pirmąjį leidimą gyventi gali pareikalauti pateikti pasirašytą sutartį ar sutarties projektą.

▼B

3. a) Asmenys, kurie priimančiosios šalies teritorijoje mažiausiai 30 mėnesių dirbo laikinus darbus, automatiškai įgyja teisę neterminuotai darbo sutarčiai ⁽¹⁾. Jiems ši teisė neatimama, jei leidimų gyventi skaičius išnaudotas.
- b) Asmenys, kurie priimančiosios šalies teritorijoje ne mažiau nei 50 mėnesių per paskutinius 15 metų dirbo sezoninius darbus ir neatitinka sąlygų leidimui gyventi gauti pagal pirmiau pateiktos a pastraipos nuostatas, automatiškai įgyja teisę neterminuotai darbo sutarčiai.

*28 straipsnis***Pagal darbo sutartį dirbantys pasienio darbuotojai**

1. Pagal darbo sutartį dirbantis pasienio darbuotojas turi Susitariančiosios Šalies pilietybę, gyvena Šveicarijos pasienio zonose ar kaimyninėse valstybėse ir dirba pagal darbo sutartį kitos Susitariančiosios Šalies pasienio zonose, kasdien ar bent kartą per savaitę grįžta į savo pagrindinę gyvenamąją vietą. Šiame Susitarime pasienio zonomis laikomos zonos, nurodytos tarp Šveicarijos ir kaimyninių valstybių pasirašytuose susitarimuose dėl judėjimo pasienio zonose.

2. Specialus leidimas galioja visoje leidimą išduodančios valstybės pasienio zonoje.

*29 straipsnis***Pagal darbo sutartį dirbančių asmenų teisė grįžti**

1. Pagal darbo sutartį dirbančiam asmeniui, kuris šio Susitarimo įsigaliojimo dieną turėjo leidimą gyventi, galiojantį mažiausiai metus, ir kuris po to išvyko iš priimančiosios šalies, šešerius metus nuo jo išvykimo suteikiama pirmenybė naujam leidimui gyventi gauti, jeigu jis įrodo, kad gali tęsti ekonominę veiklą.

2. Pasienio darbuotojas turi teisę gauti naują specialų leidimą per šešerius metus nuo jo priesnio darbo, kuris truko ilgiau nei trejus metus be pertraukos, pabaigos, patikrinant jo darbo užmokesčių ir darbo sąlygas, jei, išgaliojus šiam Susitarimui, jis yra įdarbintas dviems metams, ir jeigu jis kompetentingoms valdžios institucijoms įrodo, kad gali tęsti ekonominę veiklą.

3. Jaunuoliai, kurie išvyko iš Susitariančiosios Šalies teritorijos, kurioje iki 21 metų gyveno mažiausiai penkerius metus, turi teisę ketverių metų laikotarpiui grįžti į šalį ir tęsti ekonominę veiklą.

⁽¹⁾ Jiems netaikoma pirmenybė, suteikiama į nuolatinę darbo rinką integruotiems darbuotojams, ar darbo užmokesčio ir įdarbinimo sąlygų konkrečiame sektoriuje ar vietoje laikymosi

30 straipsnis

Pagal darbo sutartį dirbančių asmenų profesinis ir geografinis judumas

1. Pagal darbo sutartį dirbantis asmuo, turintis leidimą gyventi, kuris galioja trumpiau nei metus, dvylika mėnesių nuo jo darbo pradžios turi teisę į profesinį ir geografinį judumą. Jis taip pat turi teisę pereiti nuo savarankiškai dirbančio asmens statuso prie pagal darbo sutartį dirbančio asmens statuso pagal šio Susitarimo 10 straipsnį.

2. Pagal darbo sutartį dirbantiems pasienio darbuotojams išduotais specialiais leidimais taip pat suteikiama teisė į profesinį ir geografinį judumą visose Šveicarijos ir kaimyninių valstybių pasienio zonoje.

31 straipsnis

Savarankiškai dirbančių asmenų buvimo reglamentavimas

Susitariančiosios Šalies piliečiui, pageidaujantiems įsisteigti kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje tam, kad galėtų verstis savarankiška veikla (toliau – savarankiškai dirbantis asmuo) suteikiamas leidimas gyventi, galiojantis šešis mėnesius. Jam suteikiamas leidimas gyventi, galiojantis mažiausiai penkerius metus, jeigu jis prieš pasibaigiant šešių mėnesių laikotarpiui kompetentingoms valdžios institucijoms pateikia įrodymus, kad užsiima savarankiška veikla. Jei reikia, šešis mėnesius trunkantis laikotarpis gali būti pratęstas ilgiausiai dviems mėnesiams, jei yra tikimybė, kad jis tai įrodys.

32 straipsnis

Savarankiškai dirbantys pasienio darbuotojai

1. Savarankiškai dirbantis pasienio darbuotojas turi Susitariančiosios Šalies pilietybę, gyvena Šveicarijos pasienio zonoje ar kaimyninėse valstybėse ir užsiima savarankiška veikla kitos Susitariančiosios Šalies pasienio zonoje, kasdien ar bent kartą per savaitę grįžta į savo pagrindinę gyvenamąją vietą. Šiame Susitarime pasienio zonomis laikomos zonos, nurodytos tarp Šveicarijos ir kaimyninių valstybių pasirašytuose susitarimuose dėl judėjimo pasienio zonoje.

2. Susitariančiosios Šalies piliečiui, kuris pageidauja Šveicarijos ir kaimyninių valstybių pasienio zonoje tęsti savarankišką veiklą kaip pasienio darbuotojas, iš anksto suteikiamas preliminarus specialus šešių mėnesių leidimas. Jam suteikiamas specialus leidimas gyventi, galiojantis mažiausiai penkerius metus, jeigu jis prieš pasibaigiant šešių mėnesių laikotarpiui kompetentingoms valdžios institucijoms įrodo, kad užsiima savarankiška veikla. Jei reikia, šešis mėnesius trunkantis laikotarpis gali būti pratęstas ilgiausiai dviems mėnesiams, jei yra tikimybė, kad jis tai įrodys.

3. Specialūs leidimai galioja visoje leidimą išduodančios valstybės pasienio zonoje.

▼B*33 straipsnis***Savarankiškai dirbančių asmenų teisė grįžti**

1. Savarankiškai dirbantis asmuo, kuris turi mažiausiai penkerius metus galiojantį leidimą gyventi ir kuris išvyko iš priimančiosios šalies, turi teisę gauti naują leidimą per šešerius metus nuo jo išvykimo, jeigu įrodo, kad jis jau dirbo priimančiojoje šalyje trijų metų laikotarpiu be pertraukos ir kompetentingoms valdžios institucijoms įrodo, kad gali tęsti ekonominę veiklą.
2. Savarankiškai dirbantis pasienio darbuotojas turi teisę gauti naują specialų leidimą per šešerių metų laikotarpį, pabaigus pirmesnę veiklą, turkusių ketverius metus be pertraukos, jeigu įrodo kompetentingoms valdžios institucijoms, kad gali tęsti ekonominę veiklą.
3. Jaunuoliai, kurie išvyko iš Susitariančiosios Šalies teritorijos, kurioje iki 21 metų gyveno mažiausiai penkerius metus, turi teisę ketverių metų laikotarpiui grįžti į šalį ir tęsti ekonominę veiklą.

*34 straipsnis***Savarankiškai dirbančių asmenų profesinis ir geografinis judumas**

Specialų leidimą gyventi turintis savarankiškai dirbantis pasienio darbuotojas turi teisę į profesinį ir geografinį judumą Šveicarijos ir kaimyninių valstybių pasienio zonose. Iš anksto išduoti preliminarūs šešių mėnesių leidimai gyventi (pasienio darbuotojų atveju – specialūs leidimai) suteikia teisę tik į geografinį judumą.

▼ **M3***I PRIEDAS***PEREINAMOJO LAIKOTARPIO PRIEMONĖS DĖL ŽEMĖS IR NEPAGRINDINIŲ GYVENAMŲJŲ BŪSTŲ PIRKIMO****1. Čekija**

- (a) Čekijoje negyvenantiems Šveicarijos piliečiams ir pagal Šveicarijos įstatymus įkurtoms bendrovėms, kurios nėra įsisteigusios, neturi savo filialo ar atstovybės Čekijoje, įsigyjant nepagrindinį gyvenamąjį būstą, Čekija penkerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti Valiutos įstatymu Nr. 219/1995 Sb., su pakeitimais, nustatytas taisykles.
- (b) Čekija septynerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti Valiutos įstatymu Nr. 219/1995 Sb. su pakeitimais, Įstatymu Nr. 229/1991 Sb. nustatytas taisykles dėl žemės ir kito žemės ūkio paskirties turto nuosavybės santykių, bei Įstatymu Nr. 95/1999 Sb. nustatytas taisykles dėl sąlygų, susijusių su žemės ūkio paskirties žemės ir miško perleidimu iš valstybės į kitų subjektų nuosavybę, žemės ūkio paskirties žemės ir miško įsigyjant Šveicarijos piliečiams ir pagal Šveicarijos įstatymus įkurtoms bendrovėms, kurios nėra Čekijoje nei įsisteigusios, nei joje įregistruotos. Nepažeidžiant kitų šio straipsnio nuostatų, žemės ūkio paskirties žemės ir miško įsigyjančiam Šveicarijos piliečiui jokioje instancijoje negali būti taikoma mažiau palanki tvarka nei galiojusi pasirašant šį protokolą arba jam negalima taikyti didesnių apribojimų nei trečiosios šalies piliečiui.
- (c) Šveicarijos piliečiams – savarankiškai dirbantiems ūkininkams, kurie pageidauja įsisteigti ir gyventi Čekijoje – netaikomos pirmiau minėtos pastraipos nuostatos arba kokios nors kitos procedūros, išskyrus tas, kurios taikomos Čekijos piliečiams.
- (d) Visos šios pereinamojo laikotarpio priemonės persvarstomos nuo Čekijos stojimo į ES dienos praėjus trejiems metams. Jungtinis komitetas pirmoje pastraipoje nurodytą pereinamąjį laikotarpį gali nuspręsti sutrumpinti arba nutraukti.
- (e) Jeigu pereinamuoju laikotarpiu Čekija nustato sąlygas, kurios taikomos nekilnojamojo turto Čekijoje įsigyjantiems nerezidentams, jos grindžiamos skaidriais, objektyviais, pastoviais ir viešais kriterijais. Šie kriterijai taikomi nediskriminuojant ir nesiskiria Čekijos bei Šveicarijos piliečiams.
- (f) Jeigu yra pakankamų įrodymų, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Čekijos žemės ūkio paskirties žemės rinkoje gali kilti didelis sutrikimas arba jeigu atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Jungtinis komitetas, gavęs Čekijos prašymą, sprendžia dėl pereinamojo laikotarpio pratęsimo ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

2. Estija

- (a) Šveicarijos piliečiams ir pagal Šveicarijos įstatymus įkurtoms bendrovėms, kurios nėra įsisteigusios, neregistruotos ir neturi filialo ar atstovybės Estijoje, įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės ir miško Estija septynerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti šio protokolo pasirašymo metu galiojusios savo teisės aktus. Žemės ūkio paskirties žemės ir miško įsigyjančiam Šveicarijos nacionaliniam subjektui jokių atvejų negali būti taikoma mažiau palanki tvarka nei galiojusi šio protokolo pasirašymo metu arba jam negalima taikyti didesnių apribojimų nei trečiosios šalies piliečiui. Pagal šiuos teisės aktus Estija priėmė Įstatymą *dėl apribojimų įsigyjant nekilnojamąjį turta* ir *Žemės reformos įstatymo pakeitimus* – abu priimti 2003 m. vasario 12 d.

▼ **M3**

- (b) Šveicarijos piliečiams, kurie pageidauja Estijoje įsisteigti kaip savarankiškai dirbantys ūkininkai ir ten gyventi, bei kurie nepertraukiami bent trejus metus teisėtai gyveno ir vertėsi žemės ūkiu Estijoje, netaikomos a punkto nuostatos arba kokios nors kitos procedūros, išskyrus tas, kurios taikomos Estijos piliečiams.
- (c) Visos šios pereinamojo laikotarpio priemonės persvarstomos trečiaisiais metais nuo Estijos įstojimo į ES dienos. Dėl to Europos Bendrijų Komisija (toliau – Komisija) Jungtiniam komitetui įteikia ataskaitą. Jungtinis komitetas a punkte nurodytą perinamąjį laikotarpį gali nuspręsti sutrumpinti arba nutraukti.
- (d) Jeigu yra pakankamai įrodymų, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Estijos žemės ūkio paskirties žemės rinkoje gali kilti didelis sutrikimas arba jeigu atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Jungtinis komitetas, gavęs Estijos prašymą, sprendžia dėl pereinamojo laikotarpio pratęsimo ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

3. Kipras

Kipras penkerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti 2000 m. gruodžio 31 d. galiojusius savo teisės aktus dėl nepagrindinio gyvenamojo būsto įsigijimo.

Pagal Nekilnojamojo turto įsigijimo (Svetimšaliai) 109 skyrių ir keičiančiuosius įstatymus 52/69, 55/72 ir 50/90 ne Kipro piliečiams Kipre įsigyjant nekilnojamąjį turtą jie privalo gauti Ministrų Tarybos patvirtinimą. Ministrų Taryba Apygardų pareigūnus yra įgaliojusi suteikti patvirtinimą jos vardu. Jeigu atitinkamas nekilnojamasis turtas yra didesnis nei 2 donumai (1 donumas = 1 338 m²), patvirtinimą galima suteikti tik šiems tikslams:

- (a) pagrindiniams arba nepagrindiniams gyvenamiesiems būstams, kurių plotas ne didesnis nei 3 donumai,
- (b) patalpoms profesinei arba komercinei veiklai,
- (c) tiems pramonės sektoriams, kurie manoma, kad yra naudingi Kipro ekonomikai.

Pirmiau minėtą įstatymą iš dalies pakeitė „2003 m. įstatymas Nr. 54 (I)/2003 Nekilnojamojo turto įsigijimas (Svetimšaliai) (Keitimas)“, kuris galios iki 2004 m. gegužės 1 d. Naujasis įstatymas ES piliečiams ir ES registruotoms bendrovėms nenumato jokių apribojimų įsigyjant su pagrindiniu gyvenamuoju būstu ir tiesioginėmis užsienio investicijomis susijusio nekilnojamojo turto arba ES nekilnojamojo turto agentams ir į komercinį žemės naudojimą investuojantiems asmenims įsigyjant nekilnojamojo turto. Dėl nepagrindinio gyvenamojo būsto įsigijimo įstatymas numato, kad penkerius metus nuo Kipro stojimo į ES ES piliečiai, ne nuolatiniai Kipro gyventojai, ir ES registruotos bendrovės, kurių registruota buveinė, centrinė administracija arba pagrindinė komercinės įmonės buveinė nėra Kipre, negali įsigyti nekilnojamojo turto, kuris būtų naudojamas kaip nepagrindinis gyvenamasis būstas, jeigu pirmiau nebuvo gautas Ministrų Tarybos leidimas, kuri savo įgaliojimus, kaip minėta pirmiau, yra perdavusi Apygardos pareigūnams.

4. Latvija

- (a) Latvija Šveicarijos piliečiams ir pagal Šveicarijos įstatymus įkurtoms bendrovėms, kurios nėra įsisteigusios, neregistruotos ir neturinčios nei vietinio padalinio ar agentūros Latvijoje, įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės ir miško septynerius metus nuo stojimo į ES dienos gali taikyti įstatyme dėl žemės privatizavimo kaimo vietovėse pakeitimų (galioja nuo 2003 m. balandžio 14 d.) nustatytas taisykles. Žemės ūkio paskirties žemės ir miško įsigyjančiam Šveicarijos piliečiui jokioje įstaigoje negali būti taikoma mažiau palanki tvarka nei galiojusi pasirašant šį protokolą arba jam negalima taikyti didesnių apribojimų nei trečiosios šalies piliečiui.

▼ **M3**

- (b) Visos šios pereinamojo laikotarpio priemonės persvarstomos iki trečiųjų metų nuo Latvijos įstojimo į ES pabaigos. Dėl to Komisija Jungtiniame komitetei įteikia ataskaitą. Jungtinis komitetas a punkte nurodytą pereinamąjį laikotarpį gali nuspręsti sutrumpinti arba nutraukti.
- (c) Jeigu yra pakankamų įrodymų, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Latvijos žemės ūkio paskirties žemės rinkoje gali kilti didelis sutrikimas arba jeigu atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Jungtinis komitetas, gavęs Latvijos prašymą, sprendžia dėl pereinamojo laikotarpio pratęsimo ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

5. Lietuva

- (a) Šveicarijos piliečiams ir pagal Šveicarijos įstatymus įkurtoms bendrovėms, kurios nėra įsisteigusios, įregistruotos ir neturi vietinio filialo ar atstovybės Lietuvoje, įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės ir miško, Lietuva septynerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti savo teisės aktus, galiojančius šio protokolo pasirašymo metu. Žemės ūkio paskirties žemę ir miško įsigyjančiam Šveicarijos nacionaliniam subjektui jokia atveju negali būti taikoma mažiau palanki tvarka nei galiojanti šio protokolo pasirašymo metu arba jam negalima taikyti didesnių apribojimų nei trečiosios šalies piliečiui. Pagal šiuos teisės aktus Šveicarijos piliečiai ir juridiniai asmenys bei Šveicarijoje įkurtos juridinio asmens statuso neturinčios, tačiau Šveicarijos įstatymuose nustatytą civilinį veiksnumą turinčios organizacijos, negali įsigyti žemės ūkio paskirties žemės ir miško žemės nepasibaigus Lietuvos Respublikos stojimo į Europos Sąjungą sutartimi nustatytam pereinamajam 7 metų laikotarpiui.
- (b) Šveicarijos piliečiams, kurie pageidauja įsisteigti Lietuvoje kaip savarankiškai dirbantys ūkininkai ir ten gyventi Lietuvoje, bei kurie nepertraukiamai bent trejus metus teisėtai gyveno ir vertėsi žemės ūkiu Lietuvoje, netaikomos a punkto nuostatos arba kokios nors kitos procedūros, išskyrus tas, kurios taikomos Lietuvos piliečiams.
- (c) Visos šios pereinamosios priemonės peržiūrimos trečiaisiais metais nuo Lietuvos įstojimo į ES dienos. Dėl to Komisija Jungtiniame komitetei įteikia ataskaitą. Jungtinis komitetas a punkte nurodytą pereinamąjį laikotarpį gali nuspręsti sutrumpinti arba nutraukti.
- (d) Jeigu yra pakankamų įrodymų, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Lietuvos žemės ūkio paskirties žemės rinkoje gali kilti didelis sutrikimas arba jeigu atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Jungtinis komitetas, gavęs Lietuvos prašymą, sprendžia dėl pereinamojo laikotarpio pratęsimo ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

6. Vengrija

- (a) Vengrija penkerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti į 1994 m. Įstatymą LV dėl žemės ūkio paskirties žemės, su pakeitimais, dėl nepagrindinio gyvenamojo būsto įsigijimo.
- (b) Šveicarijos piliečiams, kurie Vengrijoje teisėtai ir nepertraukiamai gyveno bent ketverius metus, netaikomos a punkto nuostatos ir jokios kitos taisyklės ir procedūros, išskyrus tas, kurios taikomos Vengrijos piliečiams. Pereinamuoju laikotarpiu Vengrija taiko skaidriais, objektyviais, pastoviais ir viešais kriterijais pagrįstą leidimų tvarką įsigyjant nepagrindinius gyvenamuosius būstus. Šie kriterijai taikomi nediskriminuojant ir nesiskiria Vengrijos bei Šveicarijos piliečiams.

▼ **M3**

- (c) Vengrija septynerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti 1994 m. Įstatymu LV dėl žemės ūkio paskirties žemės, su pakeitimais, nustatytus draudimus fiziniams asmenims, kurie nėra Vengrijos piliečiai arba rezidentai, bei juridiniams asmenims įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės.
- (d) Šveicarijos piliečiams, kurie nori Vengrijoje įsisteigti kaip savarankiškai dirbantys ūkininkai ir ten gyventi, bei kurie nepertraukiamai bent trejus metus teisėtai gyveno ir vertėsi žemės ūkiu Vengrijoje, netaikomos c punkto nuostatos arba kokios nors kitos procedūros, išskyrus tas, kurios taikomos Vengrijos piliečiams.
- (e) Visos šios pereinamojo laikotarpio priemonės persvarstomos trečiaisiais metais nuo Vengrijos įstojimo į ES dienos. Dėl to Komisija Jungtiniam komitetui įteikia ataskaitą. Jungtinis komitetas c punkte nurodytą pereinamąjį laikotarpį gali nuspręsti sutrumpinti arba nutraukti.
- (f) Jeigu pereinamuoju laikotarpiu įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės Vengrija taiko leidimų tvarką, ji grindžiama skaidriais, objektyviais, pastoviais ir viešais kriterijais. Jie taikomi nediskriminuojant.
- (g) Jeigu yra pakankamų įrodymų, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Vengrijos žemės ūkio paskirties žemės rinkoje gali kilti didelis sutrikimas arba jeigu atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Jungtinis komitetas, gavęs Vengrijos prašymą, sprendžia dėl pereinamojo laikotarpio pratęsimo ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

7. Malta

Nekilnojamojo turto pirkimą Maltos salose reglamentuoja Nekilnojamojo turto (Svetimšalių įsigijamas nekilnojamasis turtas) įstatymas (Maltos įstatymų 246 skyrius). Šis teisės aktas numato, kad

- (a) (1) Šveicarijos pilietis nekilnojamąjį turtą, kurį tas asmuo naudotų kaip gyvenamąsias patalpas (nebūtinai kaip pagrindinį būstą), gali pirkti tada, jeigu tas asmuo Maltoje neturi įsigijęs kitų gyvenamųjų patalpų. Toks asmuo neprivalo turėti teisės gyventi Maltoje, nors tokiam pirkimui būtina gauti leidimą, kurio (išskyrus tam tikras teisės aktuose numatytas išimtis) išduoti negalima atsisakyti, jeigu turto vertė didesnė nei indeksuojant kasmet nustatoma vertė (šiuo metu 30 000 Maltos lyrų butui ir 50 000 Maltos lyrų namui).
- (2) Šveicarijos piliečiai Maltoje taip pat bet kada gali pirkti savo pagrindinį gyvenamąjį būstą pagal atitinkamus nacionalinius teisės aktus. Išsikeiliant iš Maltos netaikomas joks įpareigojimas parduoti kokį nors turtą, kuris buvo įsigytas kaip pagrindinis gyvenamasis būstas.
- (b) Teisės aktu nustatytuose specialiuose rajonuose (paprastai tuose rajonuose, kurie yra miesto atkūrimo projektų dalis) nekilnojamąjį turtą perkantys Šveicarijos piliečiai leidimo tam gauti neprivalo, jo skaičius arba to nekilnojamojo turto, kurį tie piliečiai gali nusipirkti, naudojimas ar vertė taip pat neribojami.

8. Lenkija

- (a) Lenkija penkerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti šio protokolo pasirašymo metu galiojančius savo teisės aktus dėl nepagrindinio gyvenamojo būsto įsigijimo. Pagal šiuos teisės aktus, Šveicarijos pilietis privalo laikytis 1920 m. kovo 24 d. Įstatymo dėl užsieniečių įsigijamo nekilnojamojo turto (Dz.U. 1996, Nr. 54, poz. 245 su pakeitimais) su pakeitimais.

▼ M3

- (b) Nepagrindinį gyvenamąjį būstą įsigyjantiems Šveicarijos piliečiams, kurie Lenkijoje teisėtai ir nepertraukiamai gyveno bent ketverius metus, netaikomos c punkto nuostatos ir jokios kitos procedūros, išskyrus tas, kurios taikomas Lenkijos piliečiams.
- (c) Lenkija dvylika metų nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti savo teisės aktus dėl žemės ūkio paskirties žemės ir miško įsigijimo. Šveicarijos piliečiams arba pagal Šveicarijos įstatymus įkurtiems juridiniams asmenims įsigyjant žemės ūkio paskirties žemės ir miško, jokių atveju negali būti taikoma mažiau palanki tvarka nei galiojusi šio protokolo pasirašymo metu. Pagal šiuos teisės aktus, Šveicarijos pilietis privalo laikytis 1920 m. kovo 24 d. Įstatymo dėl užsieniečių įsigyjamo nekilnojamojo turto (Dz.U. 1996, Nr. 54, poz. 245 su pakeitimais) su pakeitimais.
- (d) Šveicarijos piliečiams, kurie pageidauja įsisteigti kaip savarankiškai dirbantys ūkininkai ir kurie kaip fizinis ar juridinis asmuo nepertraukiamai bent trejus metus gyveno Lenkijoje ir nuomavo žemę, netaikomos pirmiau minėtos pastraipos nuostatos arba jokios kitos procedūros, išskyrus nuo stojimo dienos taikomas žemės ūkio paskirties žemės arba miško perkantiems Lenkijos piliečiams. Pirmesniame sakinyje nustatyta gyvenimo ir nuomos trukmė Warmińsko-Mazurskie, Pomorskie, Kujawsko-Pomorskie, Zachodniopomorskie, Lubuskie, Dolnośląskie, Opolskie ir Wielkopolskie vaivadijose ilginama iki septynerių metų. Nuomos iki žemės pirkimo laikotarpis apskaičiuojamas atskirai kiekvienam Šveicarijos piliečiui, kuris žemę Lenkijoje nuomavo nuo patvirtintos pirminio nuomos susitarimo datos. Savarankiškai dirbantys ūkininkai, kurie žemę nuomavo ne kaip fiziniai, o kaip juridiniai asmenys, juridinio asmens teises pagal nuomos susitarimą gali perleisti sau kaip fiziniai asmenys. Apskaičiuojant nuomos iki teisės pirkti laikotarpį, įskaičiuojamas sutartyse, kurias buvo sudarę juridiniai asmenys, nurodytas nuomos laikotarpis. Nuomos susitarimuose, kuriuos yra sudarę fiziniai asmenys, atgaline data galima nurodyti patvirtintą datą ir įskaičiuoti visą patvirtintose sutartyse nustatytą nuomos laikotarpį. Savarankiškai dirbantiems ūkininkams nenustatoma jokia galutinė data, kad šiuo metu jų turimas nuomos sutartis jie perrašytų kaip fiziniai asmenys arba sudarytų rašytines sutartis, kuriose būtų nurodoma patvirtinta data. Nuomos sutarčių perrašymo tvarka turi būti skaidri ir jokių būdu neturi tapti nauja kliūtimi.
- (e) Visos šios pereinamojo laikotarpio priemonės persvarstomos trečiaisiais metais nuo Lenkijos įstojimo į ES dienos. Dėl to Komisija Jungtiniam komitetui įteikia ataskaitą. Jungtinis komitetas a punkte nurodytą pereinamąjį laikotarpį gali nuspręsti sutrumpinti arba nutraukti.
- (f) Pereinamuoju laikotarpiu Lenkija taiko įstatymu nustatytą leidimų tvarką, kuri užtikrina, kad leidimų Lenkijoje įsigyti nekilnojamąjį turtą išdavimas būtų pagrįstas skaidriais, objektyviais, pastoviais ir viešais kriterijais. Šie kriterijai taikomi nediskriminuojant.

9. **Slovėnija**

- (a) Jeigu iki ne ilgesnio nei septyneri metai nuo Slovėnijos stojimo į ES dienos laikotarpio pabaigos nekilnojamojo turto rinkoje kiltų didelių sutrikimų, kurie galėtų užtrukti arba gerokai pakenkti nekilnojamojo turto rinkai tam tikrame rajone, Slovėnija gali prašyti leidimo imtis apsaugomųjų priemonių, siekdama, kad būtų pašalintos nekilnojamojo turto rinkos sutrikimus sukeliančios priežastys.
- (b) Jungtinis komitetas, gavęs Slovėnijos prašymą, skubos tvarka nustato apsaugomąsias priemones, kurias laiko reikalingomis, nurodydamas jų taikymo sąlygas ir priemones.

▼ **M3**

- (c) Jeigu nekilnojamojo turto rinkoje kiltų didelių sutrikimų ir Slovėnija pateiktų atitinkamą prašymą, Jungtinis komitetas per penkias darbo dienas nuo prašymo, su kuriuo pateikiama atitinkama pagrindžiamoji informacija, gavimo imasi veiksmų. Priemonės, kurių imtis buvo nutarta, taikomos nedelsiant ir jose atsižvelgiama į visų suinteresuotų šalių interesus.
- (d) Pagal b punktą leistos taikyti priemonės gali nukrypti nuo šio susitarimo tokia apimtimi ir tokiam laikui, kurie būtini tik tam, kad būtų pasiekti a punkte nurodyti tikslai.

10. Slovakija

- (a) Slovakija septynerius metus nuo įstojimo į ES dienos gali toliau taikyti savo teisės aktus žemės ūkio paskirties žemės ir miško išigyjantiems nerezidentams. Pagal tuos teisės aktus, nerezidentai gali įgyti nuosavybės teises į Slovakijos Respublikoje esantį nekilnojamąjį turtą, išskyrus žemės ūkio paskirties žemę ir mišką. Nerezidentas negali įgyti nuosavybės teisių į nekilnojamąjį turtą, kurio išigijimą riboja Valiutos įstatyme Nr. 202/1995, su pakeitimais, nustatyta speciali tvarka.
- (b) Žemės ūkio paskirties žemės ir miško išigyjančiam Šveicarijos piliečiui jokių atveju negali būti taikoma mažiau palanki tvarka nei galiojusi šio protokolo pasirašymo metu, arba jam negalima taikyti didesnių apribojimų nei trečiosios šalies piliečiui.
- (c) Šveicarijos piliečiams, kurie nori įsisteigti Slovakijoje kaip savarankiškai dirbantys ūkininkai, bei kurie nepertraukiamai bent trejus metus teisėtai gyveno ir vertėsi žemės ūkiu Slovakijoje, netaikomos b punkto nuostatos arba kokios nors kitos procedūros, išskyrus tas, kurios taikomos Slovakijos piliečiams.
- (d) Visos šios pereinamojo laikotarpio priemonės persvarstomos prieš trečiųjų metų nuo įstojimo į ES dienos pabaigą. Dėl to Komisija Jungtiniame komitetui įteikia ataskaitą. Jungtinis komitetas a punkte nurodytą pereinamąjį laikotarpį gali nuspręsti sutrumpinti arba nutraukti.
- (e) Jeigu pereinamoju laikotarpiu nekilnojamojo turto išigyjantiems nerezidentams Slovakija taiko leidimų tvarką, ji grindžiama skaidriais, objektyviais, pastoviais ir viešais kriterijais. Jie taikomi nediskriminuojant ir nesiskiria Slovakijos bei Šveicarijos piliečiams.
- (f) Jeigu yra pakankamų įrodymų, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui Slovakijos žemės ūkio paskirties žemės rinkoje gali kilti didelis sutrikimas arba jeigu atsiranda tokio sutrikimo pavojus, Jungtinis komitetas, gavęs Slovakijos prašymą, sprendžia dėl pereinamojo laikotarpio pratęsimo ne ilgesniam nei trejų metų laikotarpiui.

▼ **M7**

II PRIEDAS

SOCIALINĖS APSAUGOS SISTEMŲ KOORDINAVIMAS

1 straipsnis

1. Dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo Susitariančiosios Šalys sutaria tarpusavyje taikyti Europos Sąjungos teisės aktus, į kuriuos daroma nuoroda šio priedo A skirsnyje su pakeitimais, padarytais tuo skirsniu, arba tokiems teisės aktams lygiavertes taisykles.

2. Šio priedo A skirsnyje nurodytuose teisės aktuose vartojama sąvoka „valstybė (-ės) narė (-ės)“, be valstybių, kurioms taikomi atitinkami Europos Sąjungos teisės aktai, papildomai taikoma ir Šveicarijai.

2 straipsnis

1. Taikant šio priedo nuostatas, Susitariančiosios Šalys deramai atsižvelgia į šio priedo B skirsnyje nurodytus Europos Sąjungos teisės aktus.

2. Taikant šio priedo nuostatas, Susitariančiosios Šalys atkreipia dėmesį į šio priedo C skirsnyje nurodytus Europos Sąjungos teisės aktus.

3 straipsnis

1. Specialiosios nuostatos dėl pereinamojo laikotarpio priemonių dėl tam tikrų ES valstybių narių piliečių, turinčių mažiau nei vienerius metus galiojančių leidimų gyventi Šveicarijoje, nedarbo draudimo, dėl Šveicarijos pašalpų savimi pasirūpinti negalintiems asmenims ir dėl išmokų pagal profesinių išmokų planus, susijusių su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis, nustatytos šio priedo protokole.

2. Protokolas yra neatskiriama šio priedo dalis.

A SKIRSNIS. NURODYTIEJI TEISĖS AKTAI

1. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ⁽¹⁾

▼ **M8**

su pakeitimais, padarytais

— 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 988/2009, iš dalies keičiančiu Reglamentą (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir nustatančiu jo priedų turinį ⁽²⁾,

— 2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1244/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką ⁽³⁾,

⁽¹⁾ OL L 166, 2004 4 30, p. 1.

⁽²⁾ OL L 284, 2009 10 30, p. 43.

⁽³⁾ OL L 338, 2010 12 22, p. 35.

▼ **M8**

- 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 465/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką ⁽¹⁾,
- 2012 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1224/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką ⁽²⁾.

▼ **M7****Taikant šį Susitarimą Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 suderinamas taip:**

- a) I priedo I skirsnis papildomas taip:

„Šveicarija

Kantonų teisės aktai dėl išankstinių išlaikymo išmokų remiantis Federalinio civilinio įstatymo 131 straipsnio 2 dalimi ir 293 straipsnio 2 dalimi.“;

- b) I priedo II skirsnis papildomas taip:

„Šveicarija

Vaiko gimimo ir įvaikinimo pašalpos pagal atitinkamus kantonų teisės aktus remiantis Federalinio pašalpų vaikams išlaikyti įstatymo 3 straipsnio 2 dalimi.“;

- c) II priedas papildomas taip:

„Vokietija ir Šveicarija

- a) 1964 m. vasario 25 d. Konvencija dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1975 m. rugsėjo 9 d. papildančia konvencija Nr. 1 ir 1989 m. kovo 2 d. papildančia konvencija Nr. 2:

- i) Baigiamojo protokolo 9b punkto 1 dalies 1–4 pastraipos (taikytini teisės aktai ir Vokietijos Biuzingeno eksklavo gyventojų teisė į ligos išmokas natūra);
- ii) Baigiamojo protokolo 9e punkto 1 dalies b punkto pirmas, antras ir ketvirtas sakiniai (galimybė naudotis savanorišku sveikatos draudimu Vokietijoje persikrausčius į Vokietiją).

- b) 1982 m. spalio 20 d. Konvencija dėl nedarbo draudimo su pakeitimais, padarytais 1992 m. gruodžio 22 d. papildomu protokolu:

- i) 8 straipsnio 5 dalis; Vokietija (Biuzingeno rajonas) skiria sumą, atitinkančią kantonų įmoką pagal Šveicarijos teisę, darbuotojų, kuriems taikoma ši nuostata, užimtumo skatinimo priemonių faktinio taikymo kainai padengti.

Ispanija ir Šveicarija

1969 m. spalio 13 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1982 m. birželio 11 d. papildančia konvencija, Baigiamojo protokolo 17 punktas; asmenys, apdrausti pagal Ispanijos sistemą, remiantis šia nuostata yra atleidžiami nuo reikalavimo prisijungti prie Šveicarijos sveikatos draudimo sistemos.

⁽¹⁾ OL L 149, 2012 6 8, p. 4.

⁽²⁾ OL L 349, 2012 12 19, p. 45.

▼ M7*Italija ir Šveicarija*

1962 m. gruodžio 14 d. Konvencijos dėl socialinės apsaugos su pakeitimais, padarytais 1963 m. gruodžio 18 d. papildančia konvencija Nr. 1, 1969 m. liepos 4 d. papildančiu susitarimu, 1974 m. vasario 25 d. papildomu protokolu ir 1980 m. balandžio 2 d. papildančiu susitarimu Nr. 2, 9 straipsnio 1 dalis.“;

d) IV priedas papildomas taip:

„Šveicarija“;

e) VIII priedo 1 dalis papildoma taip:

„Šveicarija

Visi prašymai dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijų pagal pagrindinę sistemą (Federalinis senatvės ir maitintojo netekimo draudimo įstatymas ir Federalinis invalidumo draudimo įstatymas) ir senatvės pensijų pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus (Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“;

f) VIII priedo 2 dalis papildoma taip:

„Šveicarija

Senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijos pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus (Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“;

g) IX priedo II dalis papildoma taip:

„Šveicarija

Maitintojo netekimo ir invalidumo pensijos pagal įstatymų nustatytus profesinių išmokų planus (Federalinis profesinių išmokų planų dėl senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimo įstatymas).“;

h) X priedas papildomas taip:

„Šveicarija

1. Papildomos išmokos (► **M8** 2006 m. spalio 6 d. Federalinis papildomų išmokų įstatymas ◀) ir panašios išmokos, numatytos pagal kantonų teisės aktus.
2. Pensijos, mokamos sunkios materialinės būklės atvejais, pagal invalidumo draudimą (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo su pakeitimais, padarytais 1994 m. spalio 7 d., 28 straipsnio 1 pastraipos a punktas).
3. Neįmokinės mišrios išmokos nedarbo atveju, kaip numatyta pagal kantonų teisės aktus.
4. Neįmokinės specialiosios invalidumo pensijos neįgaliems asmenims (1959 m. birželio 19 d. Federalinio invalidumo draudimo įstatymo 39 straipsnis), kuriems prieš prarandant darbingumą nebuvo taikyti Šveicarijos teisės aktai dėl veiklos dirbant pagal darbo sutartį arba dirbant savarankiškai.“;

i) XI priedas papildomas taip:

„Šveicarija

1. Federalinio senatvės ir maitintojo netekimo draudimo įstatymo 2 straipsnis ir Federalinio invalidumo draudimo įstatymo 1 straipsnis, kurie reglamentuoja Šveicarijos piliečių, gyvenančių valstybėse, kurioms šis susitarimas netaikomas, savanorišką draudimą šiose draudimo srityse, taikomi asmenims, gyvenantiems ne Šveicarijos teritorijoje, kurie yra kitų valstybių, kurioms taikomas šis susitarimas, piliečiai, bei pabėgėliams ir asmenims be pilietybės, gyvenantiems šių

▼ M7

valstybių teritorijoje, jeigu šie asmenys apsidraudžia pagal savanoriško draudimo sistemą ne vėliau kaip per metus nuo datos, kai po mažiausiai penkerių metų nepertraukiamo draudimo laikotarpio nustojo galioti jų senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas.

2. Jeigu po mažiausiai penkerių metų nepertraukiamo draudimo laikotarpio baigia galioti asmens Šveicarijos senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo draudimas, jis ir toliau turi teisę būti apdraustas, susitaręs su darbdaviu, jeigu dirba valstybėje, kurioje šis susitarimas netaikomas Šveicarijos darbdaviui, ir jeigu šis asmuo tuo tikslu pateikia prašymą per šešis mėnesius nuo datos, kai jo draudimas baigia galioti.
3. Privalomasis draudimas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą ir galimos išimtys
 - a) Privalomąjį sveikatos draudimą reglamentuojančios Šveicarijos teisinės nuostatos taikomos šiems Šveicarijoje gyvenantiems asmenims:
 - i) asmenims, kuriems pagal Reglamento II antraštinę dalį taikytinos Šveicarijos teisinės nuostatos;
 - ii) asmenims, kurių išmokų išlaidas pagal Reglamento 24, 25 ir 26 straipsnius prisiima Šveicarija;
 - iii) asmenims, gaunantiems Šveicarijos nedarbo išmokas;
 - iv) i ir iii papunkčiuose nurodytų asmenų arba pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančio Šveicarijoje gyvenančio asmens, kuris apdraustas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą, šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai šie šeimos nariai gyvena vienoje iš šių valstybių: Danijoje, Ispanijoje, Vengrijoje, Portugalijoje, Švedijoje arba Jungtinėje Karalystėje;
 - v) ii papunktyje nurodytų asmenų arba Šveicarijoje gyvenančio pensininko, kuris apdraustas pagal Šveicarijos sveikatos draudimo sistemą, šeimos nariams, išskyrus atvejus, kai šie šeimos nariai gyvena vienoje iš šių valstybių: Danijoje, Portugalijoje, Švedijoje arba Jungtinėje Karalystėje.

Šeimos nariais laikomi asmenys, apibrėžiami kaip šeimos nariai pagal gyvenamosios vietos valstybės teisės aktus.

- b) Pateikus prašymą, a punkte nurodyti asmenys gali būti atleidžiami nuo privalomojo draudimo, jeigu (ir kol) jie gyvena vienoje iš toliau nurodytų valstybių ir gali įrodyti, kad ligos atveju turi teisę į draudimą: Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Austrijoje ir – a punkto iv ir v papunkčiuose nurodyti asmenys – Suomijoje bei – a punkto ii papunktyje nurodyti asmenys – Portugalijoje.

Šis prašymas:

- aa) turi būti pateiktas per tris mėnesius nuo datos, kai įsigalioja įpareigojimas apsidrausti Šveicarijoje; jeigu pagrįstais atvejais prašymas pateikiamas pasibaigus šiam terminui, atleidimas įsigalioja nuo įpareigojimo apsidrausti galiojimo pradžios;
 - bb) taikomas visiems toje pačioje valstybėje gyvenantiems šeimos nariams.
4. Jeigu asmeniui, kuriam pagal Reglamento II antraštinę dalį taikomos Šveicarijos teisinės nuostatos, taikant 3 dalies b punktą sveikatos draudimo tikslais taikomos kitos valstybės, kuriai taikomas šis susitarimas,

▼ **M7**

teisinės nuostatos, šių išmokų natūra dėl su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų išlaidas po lygiai pasidalija Šveicarijos draudikas nuo nelaimingų atsitikimų darbe, su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų ir kompetentinga sveikatos draudimo institucija, jeigu turima teisė į abiejų įstaigų išmokas natūra. Šveicarijos draudikas nuo nelaimingų atsitikimų darbe, su darbu nesusijusių nelaimingų atsitikimų ir profesinių ligų apmoka visas išlaidas nelaimingų atsitikimų darbe, pakeliui į darbą ar profesinių ligų atveju, net jei turima teisė į sveikatos draudimo įstaigos išmokas gyvenamosios vietos šalyje.

5. Asmenims, kurie dirba, bet negyvena Šveicarijoje ir kurie pagal 3 punktą b papunktį turi įstatymų nustatytą draudimą savo gyvenamosios vietos valstybėje, taip pat jų šeimos nariams viešint Šveicarijoje taikomos Reglamento 19 straipsnio nuostatos.
 6. Šveicarijoje taikant Reglamento 18, 19, 20 ir 27 straipsnius, kompetentingas draudikas apmoka visas išlaidas pagal pateiktas sąskaitas faktūras.
 7. Tam, kad motinystės ar ligos atveju būtų sumažintas ar padidintas galimas dienos pašalpų draudimo rezervas, atsižvelgiama į dienos pašalpų draudimo laikotarpius, kurie baigiasi pagal kitos valstybės, kuriai taikomas šis susitarimas, draudimo sistemą, jeigu Šveicarijos draudikas, pasibaigus asmens draudimo galiojimui kitoje šalyje, per tris mėnesius apdraudžia tą asmenį.
 8. Jeigu asmeniui, kuris dirbo Šveicarijoje pagal darbo sutartį ar savarankiškai ir užtikrino savo gyvybiškai svarbius poreikius, teko nutraukti veiklą dėl nelaimingo atsitikimo ar ligos ir jam nebetaikomi Šveicarijos teisės aktai dėl invalidumo draudimo, jis laikomas apdraustu tuo draudimu, kad jam galėtų būti taikomos reabilitacijos priemonės iki invalidumo pensijos mokėjimo ir per visą laikotarpį, kuriuo jam taikomos šios priemonės, jeigu jis nesiėmė naujos veiklos ne Šveicarijoje.“
2. 2009 m. rugsėjo 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo įgyvendinimo tvarką ⁽¹⁾

▼ **M8**

su pakeitimais, padarytais

- 2010 m. gruodžio 9 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1244/2010, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką ⁽²⁾,
- 2012 m. gegužės 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 465/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką ⁽³⁾,
- 2012 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1224/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 987/2009, nustatantis Reglamento (EB) Nr. 883/2004 įgyvendinimo tvarką ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ OL L 284, 2009 10 30, p. 1.

⁽²⁾ OL L 338, 2010 12 22, p. 35.

⁽³⁾ OL L 149, 2012 6 8, p. 4.

⁽⁴⁾ OL L 349, 2012 12 19, p. 45.

▼ **M7****Taikant šį Susitarimą Reglamentas (EB) Nr. 987/2009 suderinamas taip:**

1 priedas papildomas taip:

„2004 m. spalio 26 d. Šveicarijos ir Prancūzijos susitarimas, kuriuo nustatoma specialioji sveikatos priežiūros išmokų kompensavimo tvarka

► **M8** ————— ◀“.

3. 1971 m. birželio 14 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje ⁽¹⁾, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 592/2008 ⁽²⁾, kaip taikoma tarp Šveicarijos ir valstybių narių prieš įsigaliojant šiam sprendimui, ir kai į jį daroma nuoroda reglamentuose (EB) Nr. 883/2004 ar (EB) Nr. 987/2009 arba kai nagrinėjami praeityje buvę atvejai.
4. 1972 m. kovo 21 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 574/72, nustatantis Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 dėl socialinės apsaugos sistemų taikymo pagal darbo sutartį dirbantiems asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims ir jų šeimos nariams, judantiems Bendrijoje, įgyvendinimo tvarką ⁽³⁾, su paskutiniais pakeitimais, padarytais Komisijos reglamentu (EB) Nr. 120/2009 ⁽⁴⁾, kaip taikoma tarp Šveicarijos ir valstybių narių prieš įsigaliojant šiam sprendimui, ir kai į jį daroma nuoroda reglamentuose (EB) Nr. 883/2004 ar (EB) Nr. 987/2009 arba kai nagrinėjami praeityje buvę atvejai.
5. 1998 m. birželio 29 d. Tarybos direktyva 98/49/EB dėl pagal darbo sutartį dirbančių asmenų ir savarankiškai dirbančių asmenų, judančių Bendrijoje, teisių į papildomą pensiją išsaugojimo ⁽⁵⁾.

B SKIRSNIS. TEISĖS AKTAI, Į KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS DERAMAI ATSIŽVELGIA

1. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A1 dėl dialogo ir taikinimo procedūros, susijusios su dokumentų galiojimu, taikytinų teisės aktų nustatymu ir išmokų skyrimu pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004, nustatymu ⁽⁶⁾.
2. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 12 straipsnio dėl teisės aktų taikymo komandiruotiems darbuotojams ir savarankiškai dirbantiems asmenims, laikinai dirbantiems ne kompetentingoje šalyje, aiškinimo ⁽⁷⁾.
3. 2009 m. gruodžio 17 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. A3 dėl nenutrūkstamų komandiruočių laikotarpių sumavimo pagal Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 1408/71 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ OL L 149, 1971 7 5, p. 2.

⁽²⁾ OL L 177, 2008 7 4, p. 1.

⁽³⁾ OL L 74, 1972 3 27, p. 1.

⁽⁴⁾ OL L 39, 2009 2 10, p. 29.

⁽⁵⁾ OL L 209, 1998 7 25, p. 46.

⁽⁶⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 1.

⁽⁷⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 5.

⁽⁸⁾ OL C 149, 2010 6 8, p. 3.

▼ M7

4. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. E1 dėl pereinamojo laikotarpio, taikomo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 4 straipsnyje nurodytam keitimuisi duomenimis elektroninėmis priemonėmis, praktinės tvarkos ⁽¹⁾.
5. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. F1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 68 straipsnio dėl pirmenybinių taisyklių, kai išmokos šeimai sutampa, aiškinimo ⁽²⁾.
6. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H1 dėl perėjimo nuo Tarybos reglamentų (EEB) Nr. 1408/71 ir (EEB) Nr. 574/72 prie Europos Parlamento ir Tarybos reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 tvarkos ir Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimų ir rekomendacijų taikymo ⁽³⁾.
7. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H2 dėl Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos Techninės duomenų tvarkymo komisijos veiklos metodų ir sudėties ⁽⁴⁾.
8. 2009 m. spalio 15 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H3 dėl datos, į kurią turi būti atsižvelgiama nustatant Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 90 straipsnyje nurodyto konvertavimo kursų ⁽⁵⁾.
9. 2009 m. gruodžio 22 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H4 dėl Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos Audito valdybos sudėties ir darbo metodų ⁽⁶⁾.
10. 2010 m. kovo 18 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H5 dėl bendradarbiavimo kovojant su sukčiavimu ir klaidomis, įgyvendinant Tarybos reglamentą (EB) Nr. 883/2004 ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 987/2009 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo ⁽⁷⁾.
11. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. P1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 50 straipsnio 4 dalies, 58 straipsnio ir 87 straipsnio 5 dalies dėl invalidumo, senatvės ir maitintojo netekimo išmokų aiškinimo ⁽⁸⁾.
12. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S1 dėl Europos sveikatos draudimo kortelės ⁽⁹⁾.
13. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S2 dėl Europos sveikatos draudimo kortelės techninių specifikacijų ⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 9.

⁽²⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 11.

⁽³⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 13.

⁽⁴⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 17.

⁽⁵⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 56.

⁽⁶⁾ OL C 107, 2010 4 27, p. 3.

⁽⁷⁾ OL C 149, 2010 6 8, p. 5.

⁽⁸⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 21.

⁽⁹⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 23.

⁽¹⁰⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 26.

▼ M7

14. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S3, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 19 straipsnio 1 dalyje ir 27 straipsnio 1 dalyje ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 25 straipsnio A dalies 3 punkte numatytos išmokos ⁽¹⁾.
15. 2009 m. spalio 2 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S4 dėl išlaidų kompensavimo tvarkos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 35 ir 41 straipsniams įgyvendinti ⁽²⁾.
16. 2009 m. spalio 2 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S5 dėl išmokų natūra sąvokos, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnio va dalyje, taikomos ligos arba motinystės atveju, aiškinimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 17, 19, 20 ir 22 straipsnius, 24 straipsnio 1 dalį, 25 ir 26 straipsnius, 27 straipsnio 1, 3, 4 ir 5 dalis, 28 ir 34 straipsnius ir 36 straipsnio 1 ir 2 dalis ir dėl pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 62–64 straipsnius kompensuotinų sumų apskaičiavimo ⁽³⁾.
17. 2009 m. gruodžio 22 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S6 dėl Reglamento (EB) Nr. 987/2009 24 straipsnyje nurodytos registracijos gyvenamosios vietos valstybėje narėje ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 64 straipsnio 4 dalyje numatyto sąrašo sudarymo ⁽⁴⁾.
18. 2009 m. gruodžio 22 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S7 dėl perėjimo nuo reglamentų (EEB) Nr. 1408/71 ir (EEB) Nr. 574/72 prie reglamentų (EB) Nr. 883/2004 ir (EB) Nr. 987/2009 ir kompensavimo tvarkos taikymo ⁽⁵⁾.
19. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U1 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 54 straipsnio 3 dalies dėl bedarbio išmokų padidinimo dėl išlaikomų šeimos narių ⁽⁶⁾.
20. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 2 dalies dėl visiškų bedarbių, išskyrus pasienio darbuotojus, kurie paskutinį kartą dirbdami pagal darbo sutartį ar savarankiškai gyveno valstybės narės, kuri nėra kompetentinga valstybė narė, teritorijoje, teisės į bedarbio išmokas, taikymo srities ⁽⁷⁾.
21. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U3 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 1 dalyje nurodytiems bedarbiams taikomos sąvokos „dalinis nedarbas“ aprėpties ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 40.

⁽²⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 52.

⁽³⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 54.

⁽⁴⁾ OL C 107, 2010 4 27, p. 6.

⁽⁵⁾ OL C 107, 2010 4 27, p. 8.

⁽⁶⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 42.

⁽⁷⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 43.

⁽⁸⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 45.

▼ **M8**

22. 2010 m. kovo 3 d. Socialinės apsaugos koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. E2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 1 straipsnyje apibrėžtų ir elektroniniame kataloge, kuris yra neatsiejama EESSI dalis, išvardytų institucijų duomenų pakeitimo valdymo procedūros nustatymo ⁽¹⁾.
23. 2011 m. spalio 19 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. E3 dėl pereinamojo laikotarpio, apibrėžto Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 987/2009 95 straipsnyje ⁽²⁾.
24. 2010 m. gruodžio 16 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. H6 dėl tam tikrų principų taikymo sumuojant laikotarpius pagal Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 6 straipsnį ⁽³⁾.
25. 2011 m. birželio 15 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. S8 dėl teisės į Reglamento (EB) Nr. 883/2004 dėl socialinės apsaugos sistemų koordinavimo 33 straipsnyje paminėtus protezus, svarbius prietaisus ir kitas dideles išmokas natūra ⁽⁴⁾.
26. 2011 m. gruodžio 13 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos sprendimas Nr. U4 dėl Reglamento (EB) Nr. 883/2004 65 straipsnio 6 ir 7 dalyse ir Reglamento (EB) Nr. 987/2009 70 straipsnyje nustatytos kompensavimo tvarkos ⁽⁵⁾.

▼ **M7**

C SKIRSNIS. TEISĖS AKTAI, Į KURIUOS SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS ATKREIPIA DĖMESĮ

1. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. U1 dėl teisės aktų, taikomų bedarbiams asmenims, užsiimantiems profesine ar prekybine veikla ne visą darbo dieną valstybėje narėje, kuri nėra jų gyvenamosios vietos valstybė ⁽⁶⁾.
2. 2009 m. birželio 12 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. U2 dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 883/2004 64 straipsnio 1 dalies a punkto taikymo bedarbiams asmenims, lydintiems savo sutuoktinius ar partnerius, kurie vykdo profesinę ar prekybinę veiklą valstybėje narėje, kuri nėra kompetentinga valstybė ⁽⁷⁾.

▼ **M8**

3. 2012 m. kovo 15 d. Socialinės apsaugos sistemų koordinavimo administracinės komisijos rekomendacija Nr. S1 dėl tarpvalstybinės gyvų donorų organų donorystės finansinių aspektų ⁽⁸⁾.

⁽¹⁾ OL C 187, 2010 7 10, p. 5 (Elektroniniai socialinės apsaugos informacijos mainai).

⁽²⁾ OL C 12, 2012 1 14, p. 6.

⁽³⁾ OL C 45, 2011 2 12, p. 5.

⁽⁴⁾ OL C 262, 2011 9 6, p. 6.

⁽⁵⁾ OL C 57, 2012 2 25, p. 4.

⁽⁶⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 49.

⁽⁷⁾ OL C 106, 2010 4 24, p. 51.

⁽⁸⁾ OL C 240, 2012 8 10, p. 3.

▼ M7

Susitarimo II Priedo

PROTOKOLAS

I. Nedarbo draudimas

Toliau išvardytos priemonės iki 2011 m. balandžio 30 d. taikomos darbuotojams, kurie yra Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos piliečiai, o iki 2016 m. gegužės 31 d. – darbuotojams, kurie yra Bulgarijos Respublikos ir Rumunijos piliečiai.

1. Darbuotojų, turinčių leidimą gyventi šalyje, kurio galiojimas trumpesnis nei vieneri metai, nedarbo draudimui taikomos šios taisyklės:
 - 1.1. Teisę į nedarbo išmoką, teikiamą pagal nedarbo draudimą teisės aktų nustatytais sąlygomis, turi tik darbuotojai, kurie Šveicarijoje sumokėjo įmokas už minimalų laikotarpį, reikalaujamą pagal Federalinį nedarbo draudimo ir nemokumo pašalpų įstatymą (pranc. *loi fédérale sur l'assurance-chômage obligatoire et l'indemnité en cas d'insolvabilité* (LACI))⁽¹⁾, ir atitinka kitas sąlygas dėl tinkamumo gauti nedarbo išmoką.
 - 1.2. Dalis įmokų, surinktų iš darbuotojų, kurių įmokų mokėjimo laikotarpis yra per trumpas teisei į nedarbo išmoką Šveicarijoje pagal 1.1 punktą įgyti, pagal 1.3 punktą gražinama jų kilmės valstybėms, kad būtų prisidėta prie išlaidų išmokoms, skiriamoms šiems darbuotojams visiško nedarbo atveju; tuomet šie darbininkai neturi teisės į pašalpą visiško nedarbo Šveicarijoje atveju. Tačiau jie turi teisę į pašalpas dėl blogo oro ir tuo atveju, jeigu darbdavys tampa nemokus. Išmokas visiško nedarbo atveju moka kilmės valstybė, jeigu atitinkami darbuotojai užtikrina, kad jie gali dirbti. Į Šveicarijoje įgytus draudimo laikotarpius atsižvelgiama taip, tarsi jie buvo įgyti kilmės valstybėje.
 - 1.3. Dalis įmokų, surinktų iš 1.2 punkte nurodytų darbuotojų, gražinama kasmet, vadovaujantis šiomis nuostatomis:
 - a) šių darbuotojų bendros įmokos apskaičiuojamos kiekvienai šaliai remiantis pagal darbo sutartis dirbančių darbuotojų skaičiumi kiekvienais metais ir kasmetinių įmokų, mokamų už kiekvieną darbuotoją (darbdavio ir darbuotojo įmokų), vidurkiu;
 - b) taip apskaičiuotos sumos dalis, atitinkanti santykinę dalį, kurią sudaro nedarbo išmoka, apskaičiuota kaip visų 1.2 punkte nurodytų pašalpų procentinė dalis, gražinama darbuotojų kilmės valstybėms; kitą dalį pasilieka Šveicarija kaip būsimų įmokų rezervą⁽²⁾;

⁽¹⁾ Šiuo metu 12 mėnesių.

⁽²⁾ Gražintos įmokos už darbininkus, kurie teise į nedarbo išmoką Šveicarijoje pasinaudos sumokėję įmokas bent už 12 mėnesių (per keletą gyvenimo šalyje laikotarpių) per dvejų metų laikotarpį.

▼ **M7**

c) Šveicarija kasmet pateikia pažymą, kurioje nurodo grąžintas įmokas. Kilmės valstybėms paprašius, ji nurodo apskaičiavimų pagrindus ir grąžintas sumas. Kilmės valstybės kiekvienais metais pateikia Šveicarijai 1.2 punkte nurodytos nedarbo išmokos gavėjų skaičių.

2. Jeigu valstybė narė, susijusi su šia tvarka, susiduria su sunkumais dėl susitarimų dėl įmokų grąžinimo galiojimo pabaigos arba Šveicarija susiduria su sunkumais dėl sumavimo susitarimų, bet kuri iš Susitariančiųjų Šalių gali perduoti tokį klausimą svarstyti Jungtiniam komitetui.

II. Pašalpos savimi pasirūpinti negalintiems asmenims

Pašalpos savimi pasirūpinti negalintiems asmenims, skiriamos pagal Šveicarijos 1959 m. birželio 19 d. Federalinį invalidumo draudimo įstatymą (pranc. LAI) ir pagal 1946 m. gruodžio 20 d. Federalinį senatvės ir maitintojo netekimo pensijų įstatymą (pranc. LAVS), su pakeitimais, padarytais 1999 m. spalio 8 d., suteikiamos tik tuo atveju, jeigu atitinkamas asmuo gyvena Šveicarijoje.

III. Profesinių išmokų planai, susiję su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis

Neatsižvelgiant į Reglamento (EEB) Nr. 1408/71 10 straipsnio 2 dalį, teisėta išmoka, nustatyta pagal 1993 m. gruodžio 17 d. Federalinį profesinių išmokų planų, susijusių su senatvės, maitintojo netekimo ir invalidumo pensijomis, laisvo judėjimo įstatymą (pranc. *Loi fédérale sur le libre passage dans la prévoyance professionnelle vieillesse, survivants et invalidité*), pateikus prašymą išmoka pagal darbo sutartį ar savarankiškai dirbančiam asmeniui, kuris ketina visam laikui išvykti iš Šveicarijos ir kuriam pagal Reglamento II antraštinę dalį nebebus taikomi Šveicarijos teisės aktai, jeigu toks asmuo išvyksta iš Šveicarijos per penkerius metus nuo šio susitarimo įsigaliojimo.

▼ **M6***III PRIEDAS***ABIPUSIS PROFESINIŲ KVALIFIKACIJŲ PRIPAŽINIMAS****(Diplomai, pažymėjimai ir kiti oficialią kvalifikaciją įrodantys dokumentai)**

1. Susitariančiosios Šalys abipusio profesinių kvalifikacijų pripažinimo srityje susitaria tarpusavyje taikyti Europos Sąjungos (ES) teisės aktus ir pranešimus, kurie nurodyti šio priedo A skirsnyje, atsižvelgdamos į Susitarimo taikymo sritį.
2. Jeigu nenurodyta kitaip, šio priedo A skirsnyje nurodytuose teisės aktuose vartojamas terminas „valstybė (-s) narė (-s)“ turėtų būti taikomas ne tik valstybėms, nurodytoms atitinkamuose ES teisės aktuose, bet ir Šveicarijai.
3. Taikydamos šį priedą, Susitariančiosios Šalys atsižvelgia į šio priedo B skirsnyje nurodytus ES teisės aktus.

A SKIRSNIS. NURODYTI TEISĖS AKTAI

- 1a. **32005 L 0036**: 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (OL L 255, 2005 9 30, p. 22),

su pakeitimais, padarytais:

- 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/100/EB dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo, adaptuojančia tam tikras direktyvas laisvo asmens judėjimo srityje (OL L 363, 2006 12 20, p. 141),
- 2007 m. gruodžio 5 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1430/2007, iš dalies keičiančiu Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo II ir III priedus (OL L 320, 2007 12 6, p. 3),
- 2008 m. liepos 31 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 755/2008, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo II priedas (OL L 205, 2008 8 1, p. 10),
- 2009 m. balandžio 6 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 279/2009, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo II priedas (OL L 93, 2009 4 7, p. 11),
- 2011 m. kovo 3 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 213/2011, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo II ir V priedai (OL L 59, 2011 3 4, p. 4),
- Pranešimu apie architektūros diplomus (OL C 332, 2006 12 30, p. 35),
- Pranešimu apie architektūros diplomus (OL C 148, 2006 6 24, p. 34),
- Pranešimu apie architektūros diplomus (OL C 3, 2006 1 6, p. 12),
- Komisijos pranešimu „Dantų gydytojų oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai“ (OL C 165, 2007 7 19, p. 18),
- Komisijos pranešimu „Oficialūs specializuotų ir šeimos gydytojų kvalifikacijos įrodymo dokumentai“ (OL C 165, 2007 7 19, p. 13),
- Komisijos pranešimu apie gydytojų specialistų, bendrosios praktikos slaugytojų, gydytojų odontologų specialistų, akušerių ir architektų oficialios kvalifikacijos įrodymo dokumentus (OL C 137, 2008 6 4, p. 8),

▼ **M6**

- Pranešimu apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 322, 2008 12 17, p. 3),
- Komisijos pranešimu apie Direktyvos 2005/36/EB 3 straipsnio 2 dalies sąlygas atitinkančias ir I priede išvardytas profesines asociacijas arba organizacijas (OL C 111, 2009 5 15, p. 1),
- Komisijos komunikatu „Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas)“ (OL C 114, 2009 5 19, p. 1),
- Komisijos pranešimu apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 279, 2009 11 19, p. 1),
- Komisijos komunikatu „Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas)“ (OL C 129, 2010 5 19, p. 3),
- Komisijos komunikatu „Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas)“. (OL C 337, 2010 12 14, p. 10),
- 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo klaidų ištaisymu (OL L 271, 2007 10 16, p. 18),
- 2005 m. rugsėjo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo klaidų ištaisymu (OL L 93, 2008 4 4, p. 28),

▼ **M9**

- 2012 m. liepos 11 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 623/2012, kuriuo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo II priedas (OL L 180, 2012 7 12, p. 9),
- Komisijos komunikatu – Pranešimas apie Direktyvos 2005/36/EB 3 straipsnio 2 dalies sąlygas atitinkančias ir tos direktyvos I priede išvardytas profesines asociacijas arba organizacijas (OL C 182, 2011 6 23, p. 1),
- Komisijos komunikatu – Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 183, 2011 6 24, p. 1),
- Komisijos komunikatu – Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 367, 2011 12 16, p. 5),
- Komisijos komunikatu – Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 244, 2012 8 14, p. 1),
- Komisijos komunikatu – Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 396, 2012 12 21, p. 1),
- Komisijos komunikatu – Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 183, 2013 6 28, p. 4),
- Komisijos komunikatu – Pranešimas apie oficialios kvalifikacijos patvirtinimo dokumentus – Direktyva 2005/36/EB dėl profesinių kvalifikacijų pripažinimo (V priedas) (OL C 301, 2013 10 17, p. 1).

▼ **M6**

b. Taikant šį Susitarimą Direktyva 2005/36/EB pritaikoma taip:

1. Susitariančiosios Šalys tarpusavyje netaiko procedūrų, nustatytų toliau išvardytuose Direktyvos straipsniuose:

- 3 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa – Direktyvos I priedo atnaujinimo tvarka,
- 11 straipsnio c punkto ii papunkčio paskutinis sakinys – Direktyvos II priedo atnaujinimo tvarka,
- 13 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa – Direktyvos III priedo atnaujinimo tvarka,
- 14 straipsnio 2 dalies antra ir trečia pastraipos – nukrypimo nuo reikalavimo suteikti atvykusiam darbuotojui galimybę pasirinkti adaptacijos laikotarpį arba tinkamumo testą tvarka,
- 15 straipsnio 2 ir 5 dalys – bendrųjų platformų tvirtinimo arba atšaukimo tvarka,
- 20 straipsnis – Direktyvos IV priedo keitimo tvarka,
- 21 straipsnio 6 dalies antra pastraipa – žinių ir įgūdžių atnaujinimo tvarka,
- 21 straipsnio 7 dalis – Direktyvos V priedo atnaujinimo tvarka,
- 25 straipsnio 5 dalis – gydytojų specialistų trumpiausiojo rengimo laikotarpio keitimo tvarka,
- 26 straipsnio antra pastraipa – naujų medicinos specialybių įtraukimo tvarka,
- 31 straipsnio 2 dalies antra pastraipa – bendrosios praktikos slaugytojų rengimo programos turinio atnaujinimo tvarka,
- 34 straipsnio 2 dalies antra pastraipa – gydytojų odontologų rengimo programos turinio atnaujinimo tvarka,
- 35 straipsnio 2 dalies trečia pastraipa – gydytojų odontologų specialistų trumpiausiojo rengimo laikotarpio keitimo tvarka,
- 38 straipsnio 1 dalies antra pastraipa – veterinarijos gydytojų rengimo programos turinio atnaujinimo tvarka,
- 40 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa – akušerių rengimo programos turinio atnaujinimo tvarka,
- 44 straipsnio 2 dalies antra pastraipa – vaistinininkų rengimo programos turinio atnaujinimo tvarka,
- 46 straipsnio 2 dalis – architektų žinių ir įgūdžių sąrašo keitimo tvarka,
- 61 straipsnis – leidžianti nukrypti nuostata.

▼ M6

2. 56 straipsnio 3 ir 4 dalys įgyvendinamos taip:

Valstybes nares apie Šveicarijos paskirtas kompetentingas institucijas ir koordinatorių informuoja Komisija, kai tik Šveicarija informuoja Komisiją ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

3. 57 straipsnio antra pastraipa įgyvendinama taip:

Šveicarijos paskirtas koordinatorius informuoja Komisiją ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

4. 63 straipsnis netaikomas. Tačiau Šveicarijos koordinatorius, paskirtas vadovaujantis Direktyvos 2005/36/EB 56 straipsniu, informuoja Komisiją apie teisės aktus, priimtus remiantis 1a punkte nurodytais teisės aktais ir pranešimais, ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui. 58 ir 64 straipsniai netaikomi.

- c. Direktyvos II priedo 1 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarijoje:

- *Opticien diplômé, diplomierter Augenoptiker, ottico diplomato* (optikas, turintis federacinį aukštojo profesinio mokslo diplomą)

Būtinas ne mažiau kaip 17 metų trukmės išsilavinimas: bent devynerių metų pagrindinis išsilavinimas, ketverių metų profesinis rengimas ir mokymas (dalis darbo vietoje, dalis – profesinio rengimo institucijoje), ketverių metų gamybinė praktika arba stažuotė (dveji metai gali būti skirti privačioms dieninėms studijoms), ir galiausiai aukštojo profesinio mokslo egzaminai. Diplomas suteikia teisę šia profesija verstis savarankiškai arba būti samdomu darbuotoju ir parinkti kontaktinius lęšius arba tikrinti akis.

- *Audioprothésiste avec brevet fédéral, Hörgeräte-Akustiker mit eidg. Fachausweis, audioprotesista con attestato professionale federale* (klausos protezavimo specialistas, turintis specialų federacinį aukštojo profesinio mokslo pažymėjimą)

Būtinas ne mažiau kaip 15 metų trukmės išsilavinimas: bent devynerių metų pagrindinis išsilavinimas, bent trejų metų profesinis rengimas ir mokymas (dalis darbo vietoje, dalis – profesinio rengimo institucijoje), trejų metų gamybinė praktika arba stažuotė, įskaitant privačias studijas, ir galiausiai profesinio mokslo egzaminai. Pažymėjimas suteikia teisę verstis šia profesija savarankiškai arba būti samdomu darbuotoju.

- *Bottier-orthopédiste diplômé, diplomierter Orthopädie-Schuhmacher, calzolaio ortopedico diplomato* (ortopedinės avalynės gamintojas, turintis federacinį aukštojo profesinio mokslo diplomą)

Būtinas ne mažiau kaip 17 metų trukmės išsilavinimas: bent devynerių metų pagrindinis išsilavinimas, ketverių metų profesinis rengimas ir mokymas (dalis darbo vietoje, dalis – profesinio rengimo institucijoje), ketverių metų gamybinė praktika arba stažuotė, įskaitant privačias

▼ M6

studijas, ir galiausiai aukštojo profesinio mokslo egzaminai. Diplomas suteikia teisę verstis šia profesija savarankiškai arba būti samdomu darbuotoju.

- *Technicien dentiste, maître, diplomierter Zahntechnikermeister, odontotecnico, maestro* (dantų technikas, turintis federacinį aukštojo profesinio mokslo diplomą)

Būtinai ne mažiau kaip 18 metų trukmės išsilavinimas: bent devynerių metų pagrindinis išsilavinimas, ketverių metų profesinis rengimas ir mokymas (dalis darbo vietoje, dalis – profesinio rengimo institucijoje), penkerių metų gamybinė praktika arba stažuotė, įskaitant privačias studijas, ir galiausiai aukštojo profesinio mokslo egzaminai. Diplomas suteikia teisę verstis šia profesija savarankiškai arba būti samdomu darbuotoju.

- *Orthopédiste diplômé, diplomierter Orthopädist/Bandagist, ortopedista diplomato* (protezuotojas, turintis specialų federacinį aukštojo profesinio mokslo pažymėjimą)

Būtinai ne mažiau kaip 18 metų trukmės išsilavinimas: bent devynerių metų pagrindinis išsilavinimas, ketverių metų profesinis rengimas ir mokymas (dalis darbo vietoje, dalis – profesinio rengimo institucijoje), penkerių metų gamybinė praktika arba stažuotė, įskaitant privačias studijas, ir galiausiai aukštojo profesinio mokslo egzaminai. Pažymėjimas suteikia teisę verstis šia profesija savarankiškai arba būti samdomu darbuotoju.“

- d. Direktyvos II priedo 4 punktą papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarijoje:

- *Guide de montagne avec brevet fédéral, Bergführer mit eidg. Fachausweis, guida alpina con attestato professionale federale* (kalnų gidas, turintis specialų federacinį aukštojo profesinio mokslo pažymėjimą)

Būtinai ne mažiau kaip 13 metų trukmės išsilavinimas: bent devynerių metų pagrindinis išsilavinimas, ketverių metų profesinis mokymas su kvalifikuoto specialisto priežiūra, įskaitant privačias studijas, ir galiausiai profesinio mokslo egzaminai. Pažymėjimas suteikia teisę savarankiškai verstis šia profesija.

- *Professeur de sports de neige avec brevet fédéral, Schneesportlehrer mit eidg. Fachausweis, Maestro di sport sulla neve con attestato professionale fédérale* (sniego sporto instruktorius, turintis specialų federacinį aukštojo profesinio mokslo pažymėjimą)

Būtinai ne mažiau kaip 15 metų trukmės išsilavinimas: bent devynerių metų pagrindinis išsilavinimas ir ketverių metų profesinis rengimas ir mokymas (dalis darbo vietoje, dalis – profesinio rengimo institucijoje), arba ketverių metų profesinė patirtis, dvejų metų trukmės studijos ir stažuotė, ir galiausiai profesinio mokslo egzaminai. Pažymėjimas suteikia teisę savarankiškai verstis šia profesija.“

- e. Direktyvos V priedo 5.1.1 punktą papildomas šiuo tekstu:

▼ M6

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Kvalifikaciją suteikianti institucija	Kvalifikacijos pažymėjimas	Atskaitos data
Šveicarija	Eidgenössisches Arztdiplom Diplôme fédéral de médecin Diploma federale di medico	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		2002 m. birželio 1 d.“

f. Direktyvos V priedo 5.1.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Kvalifikaciją suteikianti institucija	Atskaitos data
Šveicarija	Diplom als Facharzt Diplôme de médecin spécialiste Diploma di medico specialista	Eidgenössisches Departement des Innern und Verbindung der Schweizer Ärztinnen und Ärzte Département fédéral de l'intérieur et Fédération des médecins suisses Dipartimento federale dell'interno e Federazione dei medici svizzeri	2002 m. birželio 1 d.“

g. Direktyvos V priedo 5.1.3 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Pavadinimas
Anestetikai Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Anästhesiologie Anesthésiologie Anestesiologia
Šalis	Pavadinimas
Bendroji chirurgija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Chirurgie Chirurgie Chirurgia
Šalis	Pavadinimas
Neurochirurgija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Neurochirurgie Neurochirurgie Neurochirurgia

▼ **M6**

Šalis	Pavadinimas
Akušerija ir ginekologija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Gynäkologie und Geburtshilfe Gynécologie et obstétrique Ginecologia e ostetricia

▼ **M9**

Šalis	Pavadinimas
Vidaus ligos Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Allgemeine Innere Medizin Médecine interne générale Medicina interna generale

▼ **M6**

Šalis	Pavadinimas
Oftalmologija Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Ophthalmologie Ophtalmologie Oftalmologia

Šalis	Pavadinimas
Otorinaringologija Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Oto-Rhino-Laryngologie Oto-rhino-laryngologie Otorinolaringoatria

Šalis	Pavadinimas
Vaikų ligos Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Kinder- und Jugendmedizin Pédiatrie Pediatria

Šalis	Pavadinimas
Pulmonologija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Pneumologie Pneumologie Pneumologia

Šalis	Pavadinimas
Urologija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Urologie Urologie Urologia

▼ **M6**

Šalis	Pavadinimas
Ortopedija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Orthopädische Chirurgie und Traumatologie des Bewegungsapparates Chirurgie orthopédique et traumatologie de l'appareil locomoteur Chirurgia ortopedica e traumatologia del sistema motorio
Patologinė anatomija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Pathologie Pathologie Patologia
Neurologija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Neurologie Neurologie Neurologia
Psichiatrija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Psychiatrie und Psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie Psichiatria e psicoterapia
Radiologinė diagnostika Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Radiologie Radiologie Radiologia
Radioterapija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Radio-Onkologie/Strahlentherapie Radio-oncologie/radiothérapie Radio-oncologia/radioterapia

▼ **M6**

Šalis	Pavadinimas
Plastinė chirurgija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Plastische, Rekonstruktive und Ästhetische Chirurgie Chirurgie plastique, reconstructive et esthétique Chirurgia plastica, ricostruttiva ed estetica
Šalis	Pavadinimas
Krūtinės chirurgija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Herz- und thorakale Gefäßchirurgie Chirurgie cardiaque et vasculaire thoracique Chirurgia del cuore e dei vasi toracici
Šalis	Pavadinimas
Vaikų chirurgija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Kinderchirurgie Chirurgie pédiatrique Chirurgia pediatrica
Šalis	Pavadinimas
Kardiologija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Kardiologie Cardiologie Cardiologia
Šalis	Pavadinimas
Gastroenterologija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Gastroenterologie Gastroentérologie Gastroenterologia
Šalis	Pavadinimas
Reumatologija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Rheumatologie Rhumatologie Reumatologia

▼ **M6**

Šalis	Pavadinimas
Bendroji hematologija Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Hämatologie Hématologie Ematologia
Šalis	Pavadinimas
Endokrinologija Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Endokrinologie-Diabetologie Endocrinologie-diabétologie Endocrinologia-diabetologia
Šalis	Pavadinimas
Fizinė medicina ir reabilitacija Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Physikalische Medizin und Rehabilitation Médecine physique et réadaptation Medicina fisica e riabilitazione
Šalis	Pavadinimas
Dermatovenerologija Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Dermatologie und Venerologie Dermatologie et vénéréologie Dermatologia e venerologia
Šalis	Pavadinimas
Tropinė medicina Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Tropen- und Reisemedizin Médecine tropicale et médecine des voyages Medicina tropicale e medicina di viaggio
Šalis	Pavadinimas
Vaikų psichiatrija Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Kinder- und Jugendpsychiatrie und –psychotherapie Psychiatrie et psychothérapie d'enfants et d'adolescents Psichiatria e psicoterapia infantile e dell'adolescenza

▼ **M6**

Šalis	Pavadinimas
Inkstų ligos	
Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Nephrologie Néphrologie Nefrologia
Užkrečiamosios ligos	
Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Infektiologie Infectiologie Malattie infettive
Socialinė medicina	
Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Prävention und Gesundheitswesen Prévention et santé publique Prevenzione e salute pubblica
Farmakologija	
Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Klinische Pharmakologie und Toxikologie Pharmacologie et toxicologie cliniques Farmacologia e tossicologia cliniche
Darbo medicina	
Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Arbeitsmedizin Médecine du travail Medicina del lavoro
Alergologija	
Minimali mokymo kursų trukmė – 3 metai	
Šveicarija	Allergologie und klinische Immunologie Allergologie et immunologie clinique Allergologia e immunologia clinica
Branduolinė medicina	
Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Nuklearmedizin Médecine nucléaire Medicina nucleare

▼ **M6**

Šalis	Diplomo pavadinimas
Dantų, burnos ir veido bei žandikaulio chirurgija (pagrindinės medicinos ir odontologijos studijos) Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Mund-, Kiefer- und Gesichtschirurgie Chirurgie orale et maxillo-faciale Chirurgia oro-maxillo-facciale

▼ **M9**

Šalis	Pavadinimas
Chemoterapinė onkologija Minimali mokymo kursų trukmė – 5 metai	
Šveicarija	Medizinische Onkologie Oncologie médicale Oncologia medica
Genetika Minimali mokymo kursų trukmė – 4 metai	
Šveicarija	Medizinische Genetik Génétique médicale Genetica medica“

▼ **M6**

- h. Direktyvos V priedo 5.1.4 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Kvalifikacijos pavadinimas	Atskaitos data
Šveicarija	Diplom als praktischer Arzt/praktische Ärztin Diplôme de médecin praticien Diploma di medico generico	Médecin praticien Praktischer Arzt Medico generico	2002 m. birželio 1 d.“

- i. Direktyvos V priedo 5.2.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

▼ M6

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Kvalifikacijos pavadinimas	Atskaitos data
Šveicarija	1. Diplomierter Pflegefachfrau, diplomierter Pflegefachmann Infirmière diplômée et infirmier diplômé Infermiera diplomata e infermiere diplomato	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Ecoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	2002 m. birželio 1 d.
	2. Slaugos mokslo bakalauras	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Ecoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	2011 m. rugsėjo 30 d.
	3. Diplomierter Pflegefachfrau HF, diplomierter Pflegefachmann HF Infirmière diplômée ES, infirmier diplômé ES Infermiera diplomata SSS, infermiere diplomato SSS	Höhere Fachschulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles supérieures qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole specializzate superiori che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Pflegefachfrau, Pflegefachmann Infirmière, infirmier Infermiera, infermiere	2002 m. birželio 1 d.“

▼ M9

▼M6

j. Direktyvos V priedo 5.3.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikaciją patvirtinančiais dokumentais	Kvalifikacijos pavadinimas	Atskaitos data
Šveicarija	Eidgenössisches Zahnarzt-diplom Diplôme fédéral de médecin-dentiste Diploma federale di medico-dentista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		Zahnarzt Médecin-dentiste Medico-dentista	2002 m. birželio 1 d.“

k. Direktyvos V priedo 5.3.3 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Ortodontologija					
Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Atskaitos data		
Šveicarija	Diplom für Kieferorthopädie Diplôme fédéral d'orthodontiste Diploma di ortodontista	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft Département fédéral de l'intérieur et Société suisse d'odonto-stomatologie Dipartimento federale dell'interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia	2002 m. birželio 1 d.		
Burnos chirurgija					
Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Atskaitos data		
Šveicarija	Diplom für Oralchirurgie Diplôme fédéral de chirurgie orale Diploma di chirurgia orale	Eidgenössisches Departement des Innern und Schweizerische Zahnärzte-Gesellschaft Département fédéral de l'intérieur et Société suisse d'odonto-stomatologie Dipartimento federale dell'interno e Società Svizzera di Odontologia e Stomatologia	2004 m. balandžio 30 d.“		

▼ M6

l. Direktyvos V priedo 5.4.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikaciją patvirtinančiais dokumentais	Atskaitos data
Šveicarija	Eidgenössisches Tierarzt-diplom Diplôme fédéral de vétérinaire Diploma federale di veterinario	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		2002 m. birželio 1 d.“

m. Direktyvos V priedo 5.5.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

▼ M9

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Kvalifikacijos pavadinimas	Atskaitos data
Šveicarija	1. Diplomierte Hebamme Sage-femme diplômée Levatrice diplomata	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	2002 m. birželio 1 d.
	2. [Bachelor of Science [Name of the UAS] in Midwifery] „Bachelor of Science HES-SO de Sage-femme“ (Bachelor of Science HES-SO in Midwifery) „Bachelor of Science BFH Hebamme“ (Bachelor of Science BFH in Midwifery) „Bachelor of Science ZFH Hebamme“ (Bachelor of Science ZHAW in Midwifery)	Schulen, die staatlich anerkannte Bildungsgänge durchführen Écoles qui proposent des filières de formation reconnues par l'État Scuole che propongono dei cicli di formazione riconosciuti dallo Stato	Hebamme Sage-femme Levatrice	2002 m. birželio 1 d.“

▼ M6

n. Direktyvos V priedo 5.6.2 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikaciją patvirtinančiais dokumentais	Atskaitos data
Šveicarija	Eidgenössisches Apothekerdiplom Diplôme fédéral de pharmacien Diploma federale di farmacista	Eidgenössisches Departement des Innern Département fédéral de l'intérieur Dipartimento federale dell'interno		2002 m. birželio 1 d.“

o. Direktyvos V priedo 5.7.1 punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikaciją patvirtinančiais dokumentais	Atskaitiniai akademiniai metai
Šveicarija	Diploma di architettura (Arch. Dipl. USI)	Accademia di Architettura dell'Università della Svizzera Italiana		1996–1997 m.
	Master of Arts BFH/HES-SO en architecture, Master of Arts BFH/HES-SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES-SO) ir Berner Fachhochschule (BFH)	—	2007–2008 m.
	Master of Arts BFH/HES-SO in Architektur, Master of Arts BFH/HES-SO in Architecture	Haute école spécialisée de Suisse occidentale (HES-SO) ir Berner Fachhochschule (BFH)		2007–2008 m.
	Master of Arts FHNW in Architektur	Fachhochschule Nordwestschweiz FHNW	—	2007–2008 m.
	Master of Arts FHZ in Architektur	Fachhochschule Zentralschweiz (FHZ)	—	2007–2008 m.

▼ M6

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Dokumentą išduodanti institucija	Pažymėjimas, išduotas kartu su kvalifikaciją patvirtinančiais dokumentais	Atskaitiniai akademiniai metai
	Master of Arts ZFH in Architektur	Zürcher Fachhochschule (ZFH), Zürcher Hochschule für Angewandte Wissenschaften (ZHAW), Departement Architektur, Gestaltung und Bauingenieurwesen	—	2007–2008 m.
	Master of Science MSc in Architecture, Architecte (arch. dipl. EPF)	Ecole Polytechnique Fédérale de Lausanne		2007–2008 m.
	Master of Science ETH in Architektur, MSc ETH Arch	Eidgenössische Technische Hochschule Zurich		2007–2008 m.“

p. Direktyvos VI priedas papildomas šiuo tekstu:

„Šalis	Oficialią kvalifikaciją patvirtinantys dokumentai	Atskaitiniai akademiniai metai
Šveicarija	1. Dipl. Arch. ETH, arch. dipl. EPF, arch. dipl. PF	2004–2005 m.
	2. Architecte diplômé EAUG	2004–2005 m.
	3. Architekt REG A Architecte REG A Architetto REG A	2004–2005 m.“

2a. **377 L 0249**: 1977 m. kovo 22 d. Tarybos direktyva 77/249/EEB, skirta padėti teisininkams veiksmingai naudotis laisve teikti paslaugas (OL L 78, 1977 3 26, p. 17),

su pakeitimais, padarytais:

- 1 79 H: Aktu dėl stojimo sąlygų ir Sutarčių pritaikomųjų pataisų – Graikijos Respublikos stojimas (OL L 291, 1979 11 19, p. 91),
- 1 85 I: Aktu dėl stojimo sąlygų ir Sutarčių pritaikomųjų pataisų – Ispanijos Karalystės ir Portugalijos Respublikos stojimas (OL L 302, 1985 11 15, p. 160),
- 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu 95/1/EB, Euratomas, EAPB, patikslinančiu naujųjų valstybių narių stojimo į Europos Sąjungą dokumentus (OL L 1, 1995 1 1, p. 1),

▼ **M6**

- **1 2003 T:** Aktu dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, p. 33),
- 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/100/EB dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojančia tam tikras direktyvas laisvo asmenų judėjimo srityje (OL L 363, 2006 12 20, p. 141).

b. Taikant šį Susitarimą Direktyva 77/249/EEB pritaikoma taip:

1. 1 straipsnio 2 dalis papildoma šiuo tekstu:

„Šveicarija:

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat

Avvocato“.

2. 8 straipsnis netaikomas. Tačiau Šveicarijos koordinatorius, paskirtas Šveicarijos vadovaujantis Direktyvos 2005/36/EB 56 straipsniu, informuoja Komisiją apie teisės aktus, priimtus remiantis Direktyva 77/249/EEB, ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

3a. **398 L 0005:** 1998 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/5/EB, skirta padėti teisininkams verstis nuolatine advokato praktika kitoje valstybėje narėje nei ta, kurioje buvo įgyta kvalifikacija (OL L 77, 1998 3 14, p. 36),

su pakeitimais, padarytais:

— 1 2003 T: Aktu dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, p. 33),

— 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/100/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojančia tam tikras direktyvas laisvo asmenų judėjimo srityje (OL L 363, 2006 12 20, p. 141).

b. Taikant šį Susitarimą Direktyva 98/5/EB pritaikoma taip:

1. 1 straipsnio 2 dalies a punktas papildomas šiuo tekstu:

„Šveicarija:

Advokat, Rechtsanwalt, Anwalt, Fürsprecher, Fürsprech

Avocat

Avvocato“.

2. 16 ir 17 straipsniai netaikomi. Tačiau Šveicarijos koordinatorius, paskirtas Šveicarijos vadovaujantis Direktyvos 2005/36/EB 56 straipsniu, informuoja Komisiją apie teisės aktus, priimtus remiantis Direktyva 98/5/EB, ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

▼ **M6**

3. 14 straipsnis įgyvendinamas taip:

Valstybes nares apie Šveicarijos paskirtas kompetentingas institucijas informuoja Komisija, kai tik Šveicarija informuoja Komisiją ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

- 4a. **374 L 0556**: 1974 m. birželio 4 d. Tarybos direktyva 74/556/EEB, nustatanti išsamias nuostatas dėl pereinamojo laikotarpio priemonių, taikomų su toksiškais produktais susijusiai veiklai, jų prekybai ir platinimui, taip pat veiklai, susijusiai su profesionaliu tokių produktų naudojimu, įskaitant tarpininkavimą (OL L 307, 1974 11 18, p. 1).

b. Taikant šį Susitarimą Direktyva 74/556/EEB pritaikoma taip:

1. 4 straipsnio 3 dalis įgyvendinama taip:

Valstybes nares apie Šveicarijos paskirtas kompetentingas institucijas informuoja Komisija, kai tik Šveicarija informuoja Komisiją ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

2. 7 straipsnis netaikomas. Tačiau Šveicarijos koordinatorius, paskirtas Šveicarijos vadovaujantis Direktyvos 2005/36/EB 56 straipsniu, informuoja Komisiją apie teisės aktus, priimtus remiantis Direktyva 74/556/EEB, ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

- 5a. **374 L 0557**: 1974 m. birželio 4 d. Tarybos direktyva 74/557/EEB dėl savarankiškai dirbančių asmenų ir tarpininkų, užsiimančių toksiškų produktų prekyba ir jų platinimu, įsisteigimo laisvės ir laisvės teikti paslaugas (OL L 307, 1974 11 18, p. 5),

su pakeitimais, padarytais:

— 1995 m. sausio 1 d. Europos Sąjungos Tarybos sprendimu 95/1/EB, Euratomas, EAPB, patikslinančiu naujųjų valstybių narių stojimo į Europos Sąjungą dokumentus (OL L 1, 1995 1 1, p. 1),

— 1 2003 T: Aktu dėl Čekijos Respublikos, Estijos Respublikos, Kipro Respublikos, Latvijos Respublikos, Lietuvos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Maltos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovėnijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos stojimo sąlygų ir sutarčių, kuriomis yra grindžiama Europos Sąjunga, pritaikomųjų pataisų (OL L 236, 2003 9 23, p. 33),

— 2006 m. lapkričio 20 d. Tarybos direktyva 2006/101/EB, dėl Bulgarijos ir Rumunijos stojimo adaptuojančia direktyvas 73/239/EEB, 74/557/EEB ir 2002/83/EB laisvės teikti paslaugas srityje (OL L 363, 2006 12 20, p. 238).

b. Taikant šį Susitarimą Direktyva 74/557/EEB pritaikoma taip:

1. Šveicarijoje:

Visi produktai ir nuodingos medžiagos, nustatytos Cheminių medžiagų įstatyme (federacinių įstatymų sisteminis rinkinys (SR 813.1), ypač su šiuo įstatymu susijusiuose potvarkiuose (SR 813) ir potvarkiuose dėl aplinkai pavojingų medžiagų (SR 814 812.31, 814 812.32 ir 814 812.33) nurodytos medžiagos.

▼ M6

2. 7 straipsnio 5 dalis įgyvendinama taip:

Valstybes nares apie Šveicarijos paskirtas kompetentingas institucijas informuoja Komisija, kai tik Šveicarija informuoja Komisiją ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

3. 8 straipsnis netaikomas. Tačiau Šveicarijos koordinatorius, paskirtas Šveicarijos vadovaujantis Direktyvos 2005/36/EB 56 straipsniu, informuoja Komisiją apie teisės aktus, priimtus remiantis Direktyva 74/557/EEB, ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

6a. **386 L 0653**: 1986 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva 86/653/EEB dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su savarankiškai dirbančiais prekybos agentais, derinimo (OL L 382, 1986 12 31, p. 17).

b. Taikant šį Susitarimą Direktyva 86/653/EEB pritaikoma taip:

22 straipsnis netaikomas. Tačiau Šveicarijos koordinatorius, paskirtas Šveicarijos vadovaujantis Direktyvos 2005/36/EB 56 straipsniu, informuoja Komisiją apie teisės aktus, priimtus remiantis Direktyva 86/653/EEB, ir pateikia pranešimo kopiją Jungtiniam komitetui.

B SKIRSNIS. AKTAI, Į KURIUOS ATSIŽVELGIA SUSITARIANČIOSIOS ŠALYS

Susitariančiosios Šalys atsižvelgia į šio akto turinį:

7. **389 X 0601**: 1989 m. lapkričio 8 d. Komisijos rekomendacija 89/601/EEB dėl sveikatos srities darbuotojų onkologijos mokymų (OL L 346, 1989 11 27, p. 1).

▼B

**PROTOKOLAS DĖL NEPAGRINDINIO GYVENAMOJO BŪSTO
DANIJOJE**

„Susitariančiosios Šalys sutinka, kad Europos bendrijos steigimo sutarties Protokolas Nr. 1 dėl nekilnojamojo turto įsigijimo Danijoje taip pat taikomas šiam Susitarimui Šveicarijos piliečiams įsigyjant nepagrindinį gyvenamąjį būstą Danijoje“

▼B

PROTOKOLAS DĖL ALANDŲ SALŲ

„Susitariančiosios Šalys sutinka, kad Suomijos stojimo į Europos Sąjungą akto Protokolas Nr. 2 dėl Alandų salų taip pat taikomas šiam Susitarimui“

▼B

BAIGIAMASIS AKTAS

Igaliojeji asmenys, atstovaujantys

BELGIJOS KARALYSTEI,

DANIJOS KARALYSTEI,

VOKIETIJOS FEDERACINEI RESPUBLIKAI,

GRAIKIJOS RESPUBLIKAI,

ISPANIJOS KARALYSTEI,

PRANCŪZIJOS RESPUBLIKAI,

AIRIJAI,

ITALIJOS RESPUBLIKAI,

LIUKSEMBURGO DIDŽIAJAI HERCOGYSTEI,

NYDERLANDŲ KARALYSTEI,

AUSTRIJOS RESPUBLIKAI,

PORTUGALIJOS RESPUBLIKAI,

SUOMIJOS RESPUBLIKAI,

ŠVEDIJOS KARALYSTEI,

JUNGTINEI DIDŽIOSIOS BRITANIJOS IR ŠIAURĖS AIRIJOS KARALYSTEI,

EUROPOS BENDRIJAI

ir

ŠVEICARIJOS KONFEDERACIJAI,

▼B

1999 birželio 21 d. susitiko Liuksemburge, kad pasirašytų Europos bendrijos bei jos valstybių narių ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimą dėl laisvo asmenų judėjimo, priėmė toliau išvardytas Bendrąsias deklaracijas, kurios pridedamos prie šio Baigiamojo akto:

- Bendroji deklaracija dėl bendro paslaugų teikimo liberalizavimo,
- Bendroji deklaracija dėl ištarnauto laiko pensijų buvusiems Europos Bendrijų institucijų darbuotojams, gyvenantiems Šveicarijoje,
- Bendroji deklaracija dėl Susitarimo taikymo,
- Bendroji deklaracija dėl tolesnių derybų.

Jie taip pat atkreipė dėmesį į toliau pateiktas prie šio Baigiamojo akto pridėtas deklaracijas:

- Šveicarijos deklaracija dėl Susitarimo atnaujinimo,
- Šveicarijos deklaracija dėl migracijos ir prieglobsčio politikos,
- Šveicarijos deklaracija dėl architektų diplomų pripažinimo,
- Europos bendrijos ir jos valstybių narių deklaracija dėl I priedo 1 ir 17 straipsnių,
- Deklaracija dėl Šveicarijos dalyvavimo komitetuose.

Priimta tūkstantis devyni šimtai devyniasdešimt devintų metų birželio dvidešimt pirmą dieną Liuksemburge.

Hecho en Luxemburgo, el ventiuno de junio de mil novecientos noventa y nueve.

Udfærdiget i Luxembourg den enogtyvende juni nitten hundrede og nioghalvfems.

Geschehen zu Luxemburg am einundzwanzigsten Juni neunzehnhundertneunundneunzig.

Έγινε στο Λουξεμβούργο, στις είκοσι μία Ιουνίου χίλια εννιακόσια ενενήντα εννέα.

Done at Luxembourg on the twenty-first day of June in the year one thousand nine hundred and ninety-nine.

Fait à Luxembourg, le vingt-et-un juin mil neuf cent quatre-vingt dix-neuf.

Fatto a Lussemburgo, addì ventuno giugno millenovecentonovantanove.

Gedaan te Luxemburg, de eenentwintigste juni negentienhonderd negenennegentig.

Feito em Luxemburgo, em vinte e um de Junho de mil novecentos e noventa e nove.

Tehty Luxemburgissa kahdentenkymmenentenäensimmäisenä päivänä kesäkuuta vuonna tuhatyhdeksänsataayhdeksänkymmentäyhdeksän.

Som skedde i Luxemburg den tjugoförsta juni nittonhundraionio.

▼B

Pour le Royaume de Belgique
Voor het Koninkrijk België
Für das Königreich Belgien

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Diese Unterschrift verbindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

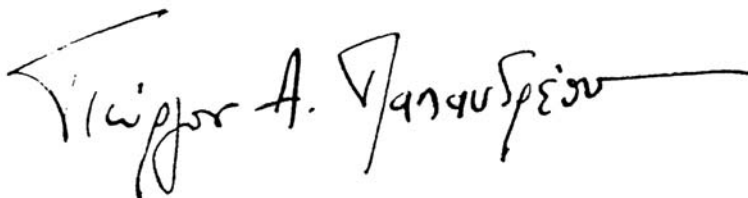
På Kongeriget Danmarks vegne

Für die Bundesrepublik Deutschland

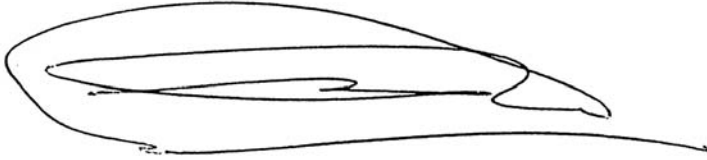

Για την Ελληνική Δημοκρατία

▼B

Por el Reino de España

A stylized, cursive handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal tail.

Pour la République française

A handwritten signature in black ink, featuring a prominent vertical stroke and several sharp, angular loops.

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

A long, flowing handwritten signature in black ink, starting with a large, stylized initial and ending in a long horizontal tail.

Per la Repubblica italiana

A handwritten signature in black ink, written in a cursive style with several loops and a long horizontal tail.

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

A handwritten signature in black ink, featuring a sharp vertical stroke and a long horizontal tail.

▼B

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

A stylized handwritten signature in black ink, consisting of several overlapping loops and a long vertical stroke on the right side.

Für die Republik Österreich

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Göteborg' in a cursive script.

Pela República Portuguesa

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Jai - Game' in a cursive script.

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Tarja Haavio' in a cursive script.

För Konungariket Sverige

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long vertical stroke on the right side.

▼B

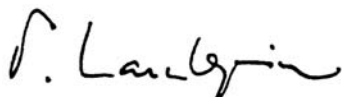
For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

Por la Comunidad Europea
For Det Europæiske Fællesskab
Für die Europäische Gemeinschaft
Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα
For the European Community
Pour la Communauté européenne
Per la Comunità europea
Voor de Europese Gemeenschap
Pela Comunidade Europeia
Euroopan yhteisön puolesta
På Europeiska gemenskapens vägnar

Für der schweizerischen Eidgenossenschaft
Pour la Confédération suisse
Per la Confederazione svizzera

▼B

BENDROJI DEKLARACIJA

dėl bendro paslaugų teikimo liberalizavimo

Susitariančiosios Šalys įsipareigoja kuo greičiau pradėti derybas dėl bendro paslaugų teikimo liberalizavimo pagal *acquis communautaire* nuostatas.

▼B

BENDROJI DEKLARACIJA

dėl ištarnauto laiko pensijų buvusiems Europos Bendrijų institucijų darbuotojams, gyvenantiems Šveicarijoje

Europos Bendrijų Komisija ir Šveicarija išipareigoja surasti tinkamą sprendimą problemai dėl dvigubo ištarnauto laiko pensijų buvusiems Europos Bendrijų institucijų darbuotojams, gyvenantiems Šveicarijoje, apmokestinimo.

▼B

BENDROJI DEKLARACIJA

dėl susitarimo taikymo

Pagal tarpusavyje sudarytą susitarimą Susitariančiosios Šalys imsis būtinų priemonių taikyti *acquis communautaire* kitos Susitariančiosios Šalies piliečiams.

▼B**BENDROJI DEKLARACIJA****dėl tolesnių derybų**

Europos bendrija ir Šveicarijos Konfederacija skelbia apie savo ketinimą pradėti derybas siekiant sudaryti susitarimus bendrų interesų srityje, pvz., dėl 1972 m. Laisvosios prekybos susitarimo 2 protokolo atnaujinimo ir Šveicarijos dalyvavimo tam tikrose Bendrijos mokymų, jaunimo, žiniasklaidos, statistikos ir aplinkos apsaugos programose. Užbaigus dabartines dvišales derybas, šių derybų parengiamieji darbai turėtų vykti sparčiai.

▼B

ŠVEICARIJOS DEKLARACIJA

dėl susitarimo atnaujinimo

Šveicarija pareiškė, kad per septintus Susitarimo taikymo metus ji nuspręs dėl Susitarimo atnaujinimo, remdamasi vidaus procedūromis.

▼B**ŠVEICARIJOS DEKLARACIJA****dėl migracijos ir prieglobsčio politikos**

Šveicarija dar kartą patvirtina savo pageidavimą stiprinti bendradarbiavimą su ES ir jos valstybėmis narėmis migracijos ir prieglobsčio politikos srityje. Todėl Šveicarija pageidauja dalyvauti ES prieglobsčio politikos koordinavimo sistemoje bei siūlo pradėti derybas dėl konvencijos, galiosiančios kartu su Dublino konvencija (1990 m. birželio 15 d. Dubline pasirašytos Konvencijos, nustatančios valstybę, atsakingą už vienoje iš Europos Bendrijų valstybių narių pateiktą prieglobsčio prašymų nagrinėjimą), sudarymo.

▼B

ŠVEICARIJOS DEKLARACIJA

dėl architektų diplomų pripažinimo

Šveicarija ketina siūlyti Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo Jungtiniame komitetui, kai tik jis bus sudarytas, priimti sprendimą dėl Šveicarijos taikomųjų mokslų universitetų išduotų architektų diplomų įtraukimo į Susitarimo dėl laisvo asmenų judėjimo III priedą pagal 1986 birželio 10 d. Direktyvos 85/384/EEB nuostatas.

▼B

**EUROPOS BENDRIJOS IR JOS VALSTYBIŲ NARIŲ
DEKLARACIJA**

dėl I priedo 1 ir 17 straipsnių

Europos bendrija ir jos valstybės narės pareiškia, kad Susitarimo I priedo 1 ir 17 straipsniai nepažeidžia *acquis communautaire* dėl trečiosios šalies pilietybę turinčių darbuotojų komandiravimo dirbti į užsienį sąlygų, atsižvelgiant į paslaugų teikimą tarpvalstybiniu mastu.

▼B**DEKLARACIJA****dėl Šveicarijos dalyvavimo komitetuose**

Taryba sutinka, kad Šveicarijos atstovai gali dalyvauti stebėtojų teisėmis šių komitetų ir ekspertų darbo grupių posėdžiuose, jei juose aptariamai klausimai jiems aktualūs:

- Mokslinių tyrimų programų komitetuose, įskaitant Mokslinių ir techninių tyrimų komitetą (MTTK),
- Administracinėje darbuotojų migrantų socialinės apsaugos komisijoje,
- Koordinacinėje aukštojo mokslo diplomų tarpusavio pripažinimo grupėje,
- Patariamuosiuose oro maršrutų ir konkurencijos taisyklių taikymo oro transporto srityje komitetuose.

Komitetams balsuojant, Šveicarijos atstovai nedalyvauja.

Jeigu kiti komitetai sprendžia šiais susitarimais numatytų sričių klausimus, kuriuos įgyvendindama Šveicarija perėmė *acquis communautaire* arba kitas panašias priemones, Komisija konsultuosis su Šveicarijos ekspertais pagal EEE susitarimo 100 straipsnyje nurodytą tvarką.